Ára 10 fillér

MAGYAR HÉTFŐ

Előfizetési árak:
Egész évre . . 6 pengő
Fél évre . . . 3 „
Egyes szám ára: 10 fillér

Hétfőn megjelenő politikai hetilap
FŐSZERKESZTŐ:
HALLER ISTVÁN
SZERKESZTIK:
CSERNÁTONY LÁSZLÓ ÉS MOVIK ZSIGMOND

M. N. MÚZEUM HIRLAP OSZTÁLYA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest,
VIII., Horánszky-utca 20
Telefon: József 338—21
és József 431—93

V. évfolyam. Budapest, 1929. szeptember 23. 39. szám.

Véres dráma egy Krisztina körúti cukrászdában

Gösz István 19 éves cukrászinas vadászfegyverrel agyonlőtte Moravecz cukrász szép és fiatal Irén leányát — A gyilkos azzal védekezik, hogy véletlenül sült el a fegyver

A budai csöndes esték nyugalmát vasárnap este 8 órakor váratlanul véres merénylet híre dúlta fel. A nyugalomhoz szokott uccákban az apró kis házak lakói között percek alatt elterjedt a híre annak, hogy a krisztinakörúti Moravecz cukrászdában halálos szerelmi dráma történt. Egyelőre senki sem tudott bizonyosat, de a Krisztina körút 8—10. számú házat hamarosan nagy tömeg vette körül, amely izgatottan tekintgetett a titkokat rejtegető falak felé. Időnként egy-egy pillanatra feltűnt a kis cukrászda ajtajában *Moravecz* Gézának, az üzlettulajdonosnak feldúlt arca, akinek szép és fiatal Irén nevű leánya vált a gyilkos merénylet áldozatává. Hamarosan megérkeztek a mentők, de dolguk nem akadt, mert a cukrászleány akkorra kiszenvedett. Negyedóra elteltével a rendőrbizottság is a helyszínre érkezett és megkezdte a kihallgatásokat, hogy a véres bűnügyben tisztázza a részleteket.

Ezalatt a konyha kövezetén a felismerhetetlenségig eltorzított arccal, nagy vértócsában feküdt *Moravecz* Irén, a dráma áldozata. Az előzményekről annyit sikerült megtudnunk, hogy Moravecz Géza két leányával, a 27 éves Irénnel és a 24 éves Terézzel együttesen vezette a Krisztina körút 8—10. szám alatt levő cukrászüzletét. Ezenkívül egy cukrászinast is alkalmaztak *Gösz* István 19 éves fiú személyében. A fiú munkájával Moravecz cukrász nagyon meg volt elégedve. Gösz István szorgalmasan dolgozott és legfeljebb az tünhetett fel a közelállóknak, hogy a 27 éves Irén és a 19 éves fiú között pajtási kapcsolat fejlődött ki. A csinos leány és a csinos cukrászfiú meleg érdeklődést tanusítottak egymás iránt, ami egyes jelek szerint kölcsönös szerelemmé fejlődött ki. Az utóbbi hetekben a leány és a fiú gyakran veszekedett egymással és egy ilyen veszekedés volt az előzménye annak a halálos drámának is, amely vasárnap este 8 órakor történt a cukrászda konyhájában.

Moravecz Gézua cukrász a szenvedélyes vadászok közé tartozik. Vasárnaponként a kora reggeli órákban rendesen hátára akasztotta vadásztáskáját, fegyverét és elindult a környékbeli községekbe vadászatra. Igy történt, hogy vasárnap már erősen esteledett, mikor Moravecz a vadászkirándulásról hazaérkezett. Vadászfegyverét letette a konyhában, maga pedig kiment az üzlethelyiségbe, éhesen leült az egyik asztalhoz és meguzsonázott. Ezalatt idősebbik leánya, Irén, kint a konyhában veszekedni kezdett Gösz István inassal. Az esetnek voltak fültanui is, akiknek az állítása szerint a lány odaszólt a fiúnak:

— *Ott van a fegyver, lőjjön agyon, ha mer!*

A fiatal inas a következő pillanatban tényleg felkapta a vadászfegyvert és a leány felé irányította a csövet:

— *Elsüssem?*

— *Rajta! Ha meri, süsse el!*

A következő pillanatban eldördült a vadászfegyver és Moravecz Irén velőtrázó sikollyal zuhant a konyha kövezetére.

— Most megöltél, végem van!

A lövés és az éles sikoly hallatára kirohant a konyhába *Moravecz* Géza és megdöbbenve látta, hogy Irén *véresen vonaglik a földön.* Ugyanakkor az egész testében reszkető cukrászinas ledobta a fegyvert és ezt kiáltotta:

— Nem akartam megölni! — azután kiugrott a konyhaajtón és eltünt.

Kétségbeesett szaladgálás kezdődött a cukrászda környékén, valaki értesítette a mentőket és rövidesen megérkeztek a rendőri bizottság tagjai is.

Az orvosok megállapítása szerint Moravecz Irén arcát elsején szétroncsolta a vadászfegyverből leadott lövés. A szerencsétlen teremtés néhány perc alatt kiszenvedett.

A rendőri bizottság azonnal megkezdte a tanuk kihallgatását, az első impressziók és vallomások alapján azonban nem sikerült tisztázni, hogy valóban gyilkos merénylet történt-e vagy pedig csak évődés közben véletlenségből történt-e a halálos szerencsétlenség.

Félkilenckor a Városmajor-utcai rendőrőrszobáról megérkezett a jelentés, hogy Gösz István cukrászinas önként jelentkezett a rendőrségen. A detektívek azonnal kihallgatták a halálos dráma főszereplőjét. Az inas a következőkben mondotta el a véres eseményt:

— *Nem tudtam, hogy a fegyver meg van töltve. Moravecz Irénnel tréfálkoztam a cukrászda konyhájában és ugyancsak tréfás mozdulattal fogtam rá a gazdám vadászfegyverét. Magam sem tudom, hogyn történt, a fegyver elsült és a leány véresen bukott a földre.*

A fiú a helyszíni vallatás alkalmával *megmaradt amellett, hogy a fegyver csak véletlenül dördült el.* A detektívek bekísérték a rendőrfőkapitányságra a gyilkos cukrászinast és megkezdték részletes kihallgatását. Beidézték a tanukat is, akiknek segítségével és vallomása alapján próbálja kideríteni a rendőrség, hogy halálos szerelmi dráma, vagy csak véletlen szerencsétlenség történt-e a Krisztina-körúti cukrászdában.

Mayer nem vállalt közösséget Balthazár programpontjaival

A kisgazdaképviselők nem kaphatók politikai exkurzióra, csak a gazdasérelmek orvoslását sürgetik

— *A Magyar Hétfő tudósítójától.* —

Ügyesen rendezett hírlapkampány zajlott le a *Balthazár—Mayer*-féle találkozási program kidolgozása és közzétitése körül. Mert csak hírlapkampány volt. Az akciónak híresztelt beszélgetés *végleg megfeneklett* és egyáltalában nem hoz magával olyan változásokat, aminőket innen is, onnan is iparkodtak belemagyarázni és hozzáfűzni. A *Magyar Hétfőnek* módjában van a legilletékesebb helyről származó információ alapján a széles ecsetkezeléssel kiszínezett sovánka tényállást a maga valójában bemutatni és kellő értékére leszállítani.

Egy tökéletesen jól informált és az ügyben szereplő politikus munkatársunk előtt a következőket mondotta:

Balthazár és Mayer véletlenül találkoztak. Legalább is Mayer nem kereste a találkozást és nem tudott róla előre semmit.

A véletlen találkozás, amelyet a mi-

A nagy válság

Irta: **Haller István.**

Aki nem érzi, hogy válságban vagyunk, az idegeit bátran elcserélheti a rinoceroszéval.

Válságban van a kereskedelem, az ipar. Mind a kettő emberek százezreit foglalkoztatja. A ruha, a kenyér, a téli fűtőanyag mindattól függ, hogy érdemes-e felhúzni a kereskedés redőnyét, érdemes-e kinyitni a gyár kapuját és tömni a kazán éhező gyomrát, hogy a fekete gyémántból vasrud, kerék, kocsi, szerszám és végül az örök forgásban kenyér, ruha, tankönyv, orvosság legyen. De érdemes-e kinyitni? Efelett tanakodik magában a nyugalom számára rendelt órák homályában kereskedő, iparos és gyáros egyformán. Nem ölöm-e be maradék tőkémet, vagy keserves verejtékezés által felhajszolt drága hitelemet olyan árukba, amelyeknek értékesítésére semmi kilátásom nincs? Nem jutok-e annál gyorsabban a tönk szélére, minél inkább forszírozom üzleti, vagy ipari tevékenységemet? Ezek a töprengések, aggodalmaskodások nem fokozói az energiának és találékonyságnak. Ugy hatnak, mint a láz, amely az életerőket egy rövidke időre felkorbácsolja, a vért hevesebb lüktetésbe hozza, az arcra rózsákat fest. De mindez csak egy rövidke ideig tart. A lázat nyomon követi az arc elhalványodása, a test elerőtlenedése, az általános gyengeség és kedélyi depresszió. És valóban ilyen lázas betegnek az állapotát mutatja a gazdasági életnek fentemlített két ága. Pillanatnyi erőlködés, fokozott tevékenység, azután a sikertelenséget követő elernyedés, reménytelenség, fásultság. Ez a válság. A nagy beteg válságos órái, amikor az életbe, vagy a halálba fordul sorsa. Tele van a közgazdaság országútja kiterített halottakkal, végelgyengülésben vánszorgókkal, akik elesnek még ma, vagy holnap, olyanokkal, akik még palástolják, hogy szintén kikezdte már őket a gazdasági tuberculózis és csak nagyon kevesen vannak, akiknek gyökerei olyan mélyre ereszkedtek már le, hogy a felület fokozatos kiszáradása még nem ért el addig a mélységig, ahonnan az életerőt szívják.

Az optimista még mindig talál vígasztaló momentumot. Ahhoz a régi és igaz mondáshoz folyamodik, hogy: Ha a gazdának van pénze, akkor mindennek van. Nem jelent országos válságot az iparnak és kereskedelemnek a válsága, mert itt van még a mezőgazdaság, amelynek életereje friss vért tud ömleszteni minden kereseti ágba és azzal fokozatosan meg is gyógyítja őket. Sajnos az optimistát ebből a reménységből is ki kell

gyógyítani. A legnagyobb válságban a mezőgazdaság van.

Az év a mezőgazdaság szempontjából nem volt túlságosan jó. A termés nem mondható rossznak, de elsőrangúnak sem. A baj gyökere nem is itt van. Elkeserítőbb, demoralizálóbb, kétségbeejtőbb a rossz termésnél is az, hogy a meglévő terméstnem lehet értékesíteni. Már pedig nem lehet. Elajándékozni lehet, de értékesíteni nem. Nem lehet sem állatot, sem gyümölcsöt, sem más terményt. Mert értékesíteni annyit jelent, mint megkapni a bennefekvő tőke kamatját, a ráfordított munka díját, a közterhek aránylagos részét és azt a hasznot, amely az üzem karbantartásához és mérsékelt fejlesztéséhez mulhatatlanul szükséges. Ez az értékesítés. Azért vagyunk kénytelenek megállapítani, hogy a mezőgazdaságban nincsen értékesítési lehetőség, tehát ugyanaz a válság, ami az iparban és kereskedelemben dul, fokozott mértékben vert tanyát a mezőgazdaságban. És ez a legnagyobb baj. Ez a legkétségbeejtőbb. A mezőgazdaság válsága egyrészt súlyosbít minden egyéb válságot, másrészt tönkre teszi azt az egyetlen és máskor teljesen helytálló reménységet, hogy a mezőgazdaságban rejlő őserő a maga vérfeleslegével életre fogja galvanizálni a többi sorvadásba esett kereseti ágat.

Válság van és pedig nagy válság. Nem politikai válság, hanem gazdasági válság, amelyet nem lehet egyké miniszter kicserélésével megoldani. Emberek itt nem számítanak. Az egész nemzetet össze kell fogni és a válság nagyságához mérten kivétel nélkül mindenkit a fedélzetre szólítani. Gyógyítani és menteni kell, mert a krizis közeledik. Száz és százezernyi ember nem tudja, miből fog élni és terheit miből fogja fedezni. A politikai elgondolások hidegen hagyják a tömegeket. Az intrikák senkit nem érdekelnek. Energikus és gyors cselekedetekre van szükség és ezek nem várathatnak magukra. Levegő kell, mozgás kell, teremtő energia, elszánt akciók tömege, amelyeknek a célja letépni a fojtogató kezeket a torkunkról, utat biztosítani a magyar terménynek minden elérhető piacra és munkába állítani azokat a kezeket, amelyeknek tétlensége szörnyű vád az egész magyar társadalom gazdasági és állami berendezkedése ellen.

Meghalt a budapesti ortodox izraelita hitközség főrabbija

Reich Koppel felsőházi tag, a budapesti autonóm orthodox izraelita hitközségnek főrabbija, vasárnap hajnalban 91 éves korában tüdőgyulladásban meghalt. A temetését megelőző rituális gyászszertartás hétfőn délben fél egy órakor lesz a Kazinczy-utcai orthodox izraelita templomban, majd utána a hivatalos temetési szertartás ké órakor kezdődik.

niszter tudta nélkül valaki meg is rendezhetett, természetesen nem esett meg élénk politizálás nélkül. Mindenkinek vannak ma honmentő tervei és mindenki hord a zsebében vágy a fejében egy kész szanálási és országboldogító programot. Áll ez *Balthazár* püspökre is, aki a dolog természete szerint ismervén a bajokat, ,szintén foglalkozik a problémák megoldásának módozataival. Mayerrel ezekről beszélgetett pro és kontra, ahogy az ilyen beszélgetéseknél általában szokás.

A miniszter végre a diskurzus végén azt a tanácsot adta a püspöknek, hogy foglalja írásba gondolatait és közölje azokat a miniszterelnökkel, amit azután Balthazár püspök meg is tett.

A legtávolabbról sem vállalt Mayer miniszter közösséget Balthazár programpontjaival.

Nem helyezte kilátásba az akcióban való részvételét és nem is bíztatta, hogy a kisgazda és kisgazdatársadalomban akciót folytasson a maga elgondolásának az érdekében.

Az egységespárt kisgazda képviselői időközönként értekezletet tartanak, amelyeken természetszerűleg részt vesz az ezidőszerinti kisgazdavezér, a földművelésügyi miniszter is. Egy ilyen koncepciónál szóbakerült a hírlapkampány kapcsán a Balthazár—Mayer találkozás. A képviselők felszólalásaikban általában véve örömüknek adtak kifejezést, hogy a mezőgazdasági népesség problémáival nap-nap után olyanok is kezdenek foglalkozni, akik nem tartoznak szorosan a mezőgazdasági termelésben érdekeltek közé. Viszont volt olyan képviselő is, például sokorópátkai *Szabó* István, aki csatlakozott a fentebb említett felfogáshoz, de megjegyezte, hogy

Balthazár környezetétől és azoktól, akik Balthazárban a maguk számára faltörő kost képeznek.

A kisgazda képviselők nem szándékoznak és nem is fognak semmiféle olyan akcióba belemenni, amely őket az egységes párttól és *Bethlen* István grőf vezérletétől elválassza. A beharangozott akcióból nem lesz semmi, mert elsősorban az érdekelteknek kizárólagos céljuk az, hogy a kisgazdatársadalmat joggal izgató sérelmes nehézségek és bajok orvosoltassanak.

Meg vannak arról győződve, hogy a politikai téren a kormány meg fogja tenni minden külső kényszer nélkül is azokat a lépéseket, amelyek a demokratikus haladás felé időszerűek.

Akik arra számítanak, — fejezte be a *Magyar Hétlő* informátora —, hogy éket tudnak verni a gazdatársadalom és a kormányzat közé, azok teljesen elhibázták számításaikat.

A kisgazda képviselők szerint az uzsoratörvény sürgetése, a mezőgazdasági szakoktatás továbbfejlesztése, az állami elővásárlási jog fentartása, a vasuti és hajózási tarifák reviziója, az érdekképviseleti szervezetek átalakítása, a földművelésügyi tárca jobb dotálása, a karteltörvény megalkotása, a szövetkezeti hálózat továbbfejlesztése s a Nemzeti Bank statutumainak revizióját csupa olyan követelés, amely belefér az egységespárt és a kormány programjába. Külön utakra tehát semmi szükség nincs.

„Ne tessék felrobbantani a Pannonhalma és Debrecen közti hidat"

Demonstráció a bencésrend mellett jubileumuk alkalmából — Glattfelder és Hász püspökök Pannonhalmán

— A Magyar Hétlő tudósitójától. —

A magyarországi bencésrend tudvalevőleg egyidős magával az országgal. Szent István alapította a pannonhalmi apátságot, hogy az legyen a térítő munkának kiinduló pontja és fellegvára. A bencésrend mérhetetlen szolgálatot tett az ország kultúrájának emelésével, az ifjúság nevelésével és a tudományok művelésével.

A mai napon ezért a tevékenységért akarta a magyar katolicizmus háláját dokumentálni azzal, hogy országos zarándoklatot rendezett Pannonhalmára. Budapestről és Győrből különvonat indult, hogy a többezer zarándokot Pannonhalmára szállítsa. Bár az idő nem volt kedvező, mégis nagy tömeg gyült egybe, úgy, hogy a pannonhalmi templom szűknek bizonyult a hívők befogadására és így két helyen kellett szentmisét tartani. Az ünnepi misén *Hász* István tábori püspök tartott nagyhatású beszédet, amelyben Szent Benedek szellemében a békességet hírdette, amelyre szüksége van a katolicizmusnak, az összes felekezeteknek és az országnak. A tábori misén *Boros* Alán dr bencésrendi plébános tartott szentbeszédet.

Délután folyamán ünnepi gyülés folyt le, amelyen *Strommer* Viktorián dr. nyomatékosan hangoztatta annak szükségességét, hogy *Prohászka* Ottokár gondolaát a megértésnek és együttműködésnek hídját, amelynek Pannonhalmát és Debrecent össze kell kötni, fel ne robbantsa senki. Veszedelmes és káros volna ez a kísérlet, mert az

összes erkölcsi erők megfeszitett munkájára van szükség, hogy a magyar nemzet az előtte álló óriási történelmi feladatot, a régi haza restaurálását elvégezhesse.

Haller István a bencésrendnek *a magyarság nyugati kultúrához való kapcsolása* körül szerzett érdemeit ismertette és azt kívánta, hogy a bencésrend tevékeny gyakorlati és lojális szelleme legyen úr minden magyar kultúrakció felett.

Glattfelder püspök fejezte be a gyülést, hangsúlyozván, hogy *mi is békét akarunk, de megaláztatás nélkül, jogaink épségben tartása mellett, olyan békét, amely barátságos együttműködést tesz lehetővé mindenkiben, akinek jó szándéka van.* Mert békesség a jószándékú embereknek, dicsőség az Istennek és a magyar hazának.

Megható jelenet volt a győri cserkészek tisztelgése *Kelemen* Krizosztom volt igazgatónál, akit a római szentszék koadjutornak nevezett ki. A zarándokok az ünnepség után délután öt órakor különvonaton széledtek szét az ország minden részébe.

Véres holttestet találtak vasárnap a Hűvősvölgyben

— A Magyar Hétlő tudósitójától. —

Vasárnap hajnalban Hűvösvölgyben, a Nagykovácsi-út mentén elterülő erdőszélen Paksziáni János és Gricsl János munkások egy vértől borított eszméletlen fiatalemberre bukkantak, aki mellett összetört kerékpár hevert. A két munkás megkísérelte eszméletre téríteni a fiatalembert, de nem tudtak életet verni bele. Egyikük leszaladt a hűvösvölgyi végállomáshoz, ahonnan segítségül hívta Adamovics Ferenc soffőrt, akinek autóján bevitték a szerencsétlent az Uj-Szentjános kórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fiatalember koponyaalapi törést szenvedett és időközben elvérzett. A halottnál levő iratokból kiderült, hogy Varga Imre, 22 éves bölcskei napszámossal azonos. A kórház jelentése alapján rendőri bizottság szállt ki a szerencsétlenség színhelyére, hogy a halálos baleset körülményeit tisztázzák. Megállapították, hogy Varga Imre a késő éjszakai órákban, valószínüleg kissé ittas állapotban kerékpáron hazafelé tartott. A nagykovácsi-úton levő éles kanyarodóban gépével megcsúszott és a következő pillanatban hatalmas ívben az útra zuhant. Az esés folytán koponyaalapi törést szenvedett és mire a hajnali órákban a járatlan úton rátaláltak, belső elvérzés következtében meghalt. A bizottság jelentése alapján a rendőrség befejezte a további vizsgálatot.

Pilsudski tábornagy a költségvetés komolyabb tárgyalását követeli a lengyel nemzetgyűléstől

Varsó, szeptember 22.

A lengyel sajtó vasárnapi szenzációja *Pilsudski* tábornagy a *„Letűnő világhoz"* című cikke, amelyben erélyes hangon követeli a nemzetgyűlés tagjaitól, hogy az *államháztartás problémáit komoly vita tárgyává tegyék*, egyúttal megmagyarázza a mai politikai helyzetet, amely a kormányt szembe állította a nemzetgyűlésel. *Pilsudski* ajánlja, hogy a költségvetés tárgyalását előzetesen is vitassák meg és foglalkozzanak komolyan a kormány politikájának megváltoztatásával. *Pilsudski* véleménye szerint a kormány politikája az utóbbi években erősítette az állam belső erejét és a külpolitikai összeköttetéseket is növelte. A tábornagy szemére veti a baloldali pártoknak, hogy formai kérdésekből elvi harcokat provokálnak, ahelyett, hogy a problémát mélyebben igyekeznének megismerni és megoldani. Miután pedig a különböző parlamenti frakciók képtelenek voltak közös véleményre jutni, természetes, hogy nem juthattak pozitív határozathoz. *Pilsudszki cikke végén emlékeztet a nemzetgyülés tagjait, hogy azok, akik személyi érdekeiket nem tudják aldrendelni az állam céljainak, olyan vildgot képviselnek, amely már letünőben van.* A tábornagy cikke a lengyel politikai körökben óriási feltünést keltett.

— **Érdekes személyi változások a diplomáciai karban.** Mint jólértesült helyről közlik velünk, *a magyar diplomáciai testületben érdekes személyi változások vannak készülőben.* Befejezett tényekről még nem lehet beszélni, de úgy tudjuk, hogy *Bárdossy* László dr-t, a külügyminisztériumi sajtóosztály főnkét, elsőosztályú követségi tanácsossá nevezik ki és *megbizzák a párizsi követség vezetésével.* Ezt a fontos pozíciót jelenleg grőf *Woraczicky* Olivér tölti be, aki viszont a nyugalomba vonuló *Belitska* Sándor lengyel követünk helyét foglalná el. A külügyminisztérium sajtófőnöki székébe grőf *Csáky* István kerül, aki *egyik legagilisabb és legtehetségesebb tagja a fiatal diplomáciai gárdának.* A változások ügyében a közeli hetek hozzák meg a döntést.

NEMZETI TORNACSARNOK
VIII, SZENTKIRÁLYI-UTCA 26.

Gyermektorna, nőtorna

4 éves kortól, életkor szerint külön csoportokban svéd és Niels-Bugh rendszerek.

Tágas, egészséges helyiségek. Kertszerü udvar.

Kisérőknek várakozó helyiségek.

Mérsékelt árak.

Oktató: *Keresztessy József.*

Mit mond a tábornok, a tiszt és a közlegény a lószőrmatracról?

Az ujítás antiszociális és antihigiénikus, mondja a főtiszt — Ha kell, a legénység lószőrmatracon fog feküdni! feleli a százados — Mi az a lószőrmatrac? kérdi János közhonvéd — Három dokumentum gróf Csáky honvédelmi miniszter asztalára

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Régen nem morajlott annyira a csodálkozástól a magyar közélet, mint most, a lószőrmatrac-üggyel kapcsolatban. *Gömbös* Gyula honvédelmi államtitkár is csak egy hírlapi interjú kapcsán értesült a feltünően nagyszabású megrendelésről, de rögtön ki is jelentette, hogy *a három és félmillió pengős matracmegrendelésről nem volt tudomása.* Ezzel szemben nyilatkozott a honvédelmi minisztérium adminisztráció államtitkária is, *Álgya-Papp* Sándor. Ő tudott a dologról, hiszen *gróf Csáky miniszter tjvollétében* ő intézkedett a matrac rendelésről. Álgya-Papp államtitkár szerint a nagy megrendelést *még nem adták ki a két lószőrgyárnak,* hanem a gyár tette az ajánlatot, a két gyáré volt *a higiénikus és szociális ötlet, hogy a kaszárnyák szalmazsákjait lószőrmatracokkal cseréljék ki.*

Az iparosok jogosan firtatják, hogy

a közszállítási szabályrendelet alapján miért nem ír ki versenypályázatot erre a nagy megrendelésre a honvédelmi kincstár.

Az iparosok szempontjából helyes az ilyenirányú felzúdulás, de *a közvélemény, az adók és ezer gazdasági baj alatt nyögő polgárság közvéleménye elsősorban arra kiváncsi, hogy*

miért kell éppen most lószőrmatracra fektetni a bakákat?

Ha a gazdag osztrák-magyar monarchia katonsága nagyszerűen aludt a szalmazsákon, *vajjon rosszabb álma volt-e emiatt a szegény, megcsonkitott ország honvédségének?*

Erre a kérdésre maguk a katonák adhatják meg a legjobb választ. A *Magyar Hétfő* munkatársa elsősorban

egy előkelő tábornokot

keresett fel, aki a következőket mondotta:

— Ha lószőrmatracra fektetik a katonákat, ezt az ujítást

antiszociális intézkedésnek tartom.

Szerintem arra kell gondolni, *milyen társadalmi rétegből* rekrutálódik a katonák zöme. Otthon, a polgári életében *milyen fekhelye volt annak az embernek, aki most a katonaéveket szolgálja?* — erre kell figyelemmel lenni. Én megmondhatom, hogy a közhonvéd otthon bizonyosan nem alszik olyan tiszta és rendes szalmazsákon, amilyent a laktanyáinkban kap.

Ha most lószőrmatracot kap a katona, milyen érzéssel megy majd vissza a falujába, civilnek, amely minőségben gyakran nem jut neki egyéb fekhely puszta-csupasz szalmánál az istálló sarkában.

— És kérdem, — folytatta az előkelő tábornok, — mit szól majd a tisztiszolga, aki maga lószőrmatracon fekszik, s *ugyanakkor a főhadnagya, vagy századosa lakásán takarítás közben csak szégrázmatracot lát?!* A szociális és szolgálati vonatkozásoktól eltekintve

az ujítást antihigienikusnak is tartom.

Az eddigi szalmazsákok egészségesek és tiszták voltak. *Agrárállam vagyunk, nem okozott sem nehézséget, sem nagy költséget, hogy a katonák fekvőszákjaiban minden évben kicseréltessük a szalmát.* A lószőrmatrac tartós ugyan, de laktanyai vonatkozásban nem higiénikus. Emellett gyorsan fog szakadni a matracok huzata s a pótlás nagy kiadást okoz. Mi lesz járvány esetén? *Eddig a járvány alkalmával egyszerűen elégettük a megbetegedett katonák szalmazsákjának tartalmát.* Igaz, hogy a lószőrmatrcot lehet fertőtleníteni, de

tapasztalásból tudom, hogy a fertőtlenitésnél a matrac huzata és lószőrje egyránt megsemmisül.

Végül csak annyit mondhatok, *kérdezzenek meg bármely volt katonát,* nem volt-e jó helye a szalmazsákon, nem volt-e alvás után friss, erős, egészséges?...

Az előkelő személyiség véleménye után

egy fiatal csapattisztet, egy energikus századost

kérdeztünk meg a dologról. Ennyit mondott:

— A katona nem politizál és szolgálati ügyről nem nyilvánít kritikát, hanem teljesíti a parancsokat. *Ha kell, a legénység lószőrmatracon fog feküdni!* A szolgálati fegyelem alatt bennem megbújó *magánembernek* csupán annyi mondanivalója van az egész ügyről, hogy *egy szdzados bajtársamnak, aki elesett a harctéren, fiatal özvegye és három árvája maradt itthon.*

Ez az asszony száz pengő havi nyugdijat kap és művelt nő létére, hogy három gyermekét eltarthassa és neveltethesse, egy budapesti tejvállalatnál vajcsomagolónő.

A fiatal százados markáns és jellemző véleménye után

beszélgettünk Jánossal is, a barnultarcú, nyiltszemű dunántúli közhonvéddel.

— Na, János, ezentúl jódolga lesz a katonaembernek!...

— Igenis. Ha szabad kérdeznem, *miért?*

— Lószőrmatracon fognak feküdni.

— Igenis.

— Jó lesz, úgye?

— Jelentem alássan, jó lesz! — Gondolkodik néhány pillanatig s aztán bátortalanul megszólal: — *Ha szabad kérni, tessék megmondani,*

mi az a lószőrmakrac? Talán bizony, ez az új hátizsák?

Ez volt János közhonvéd véleménye.

Mind a három katonai személytől származó dokumentumot *letesszük gról Csáky honvédelmi miniszter úr asztalára.*

(y)

Sternberg
KIR. UDVARI HANGSZERGYÁR-RADIÓMŰVEK
BUDAPEST VII. RÁKÓCZI-ÚT 60

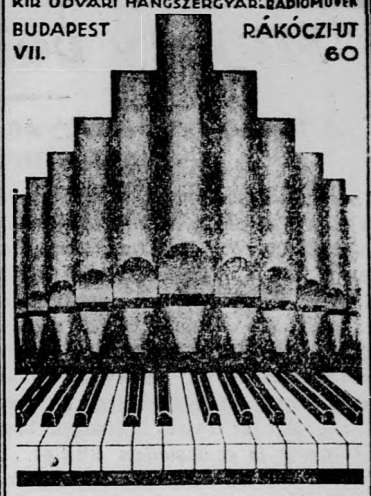

Legkedvezőbb vásárlási alkalom!
Kitünő hangú harmónium 320 P
Zongorák készpénzárban, részletkedvezménnyel

A Műegyetem áttér a kilencszemeszteres rendszerre

Szily Kálmán rektor nagyszabásu tanévnyitó beszéde

— A Magyar Hétfő tudósitójdtól. —

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor ünnepi keretek között nyitották meg a *Műegyetem* tanévét. A díszes közönség sorában a *kultuszminsztert Nagy Árpád h. államtitkár képviselte.* Az elnöki emelvényen *Szily* Kálmán dr, rektor magnifikusz körül csoportosultak *a műegyetem dékánjai.*

Szily Kálmán dr rektor

nagyszabású megnyitó beszédében *fontos változásokat jelentett be.* A műegyetem tanácsa régen foglalkozik a tantervrevizió kérdésével és az idén elhatározta, hogy az *eddigi nyolc szemeszter helyett áttér a kilencszemeszteres rendszerre.* Erre azért volt szükség, mert a nyolc szemeszter alatt

a hallgatók jelentékeny része nem tudott megküzdeni a hatalmas tananyaggal

és sokan elvéreztek, ahelyett, hogy céljukat elérték volna. Fontos újítás az is, hogy a hallgatóknak már az egyetem falai között egy-egy tantárgyat kell választaniok, amelyben tökéletesítik magukat.

Ezután a rektor ismertette *a gépészmérnöki osztály tanrendjében életbeléptetett mélyreható reformokat.* Az új tantárgyak között legfontosabb

a magánüzemek szervezéséről és a kereskedelmi ismeretekről

beiktatott tanulmányok rendje. Megállapította a rektor azt is, hogy a *diplomatültermelés szempontjdból legrosszabb a helyzet a gépészmérnöki és vegyészmérnöki szakon.* A törvényes korlátozás némikép használt ugyan, de ennek ellenére a csonkaországban ugyanannyi a diplomás ember, mint Nagy-Magyarországon volt.

A numerus clausus szerintem — mondotta Szily rektor — nem kulturgyilkos guillotin, hanem a magyar nemzet érdekeinek megvédésére szolgáló eszköz, amelyre Magyarország jövője szempontjából feltétlenül szükség van.

A mérnökök nehéz helyzetén a magyar gyáripar tudna javítani. Ugyanis *a magyar gydraknak elsősorban magyar mérnököket kellene alkalmazni, mivel a magyar mérnök világhirű.*

A műegyetem tanévének megnyitását az Egyetemi Énekkar *Himnusza* fejezte be.

Antiszemita román diákok kidobálták a zsidó utasokat a vonatból

Ebner, a zsidók képviselője a parlamentben tiltakozott a zavargások ellen

— A Magyar Hétfő tudósitójdtól. —

Bukarest, szeptember 22.

A nemrégiben fellángolt antiszemita zavargások Románia területén is több helyen folytatódtak. A román diákok egy nagyobb csoportja az óromániai Putna városkában kongresszust tartott, amely után tüntetést rendezett.

A tüntetés folyamán egy Liebmann nevü zsidót súlyosan elvertek.

A diákok nagy része azután felszállott a *Radautz* felé irányított vonatra, amelyen terrorizálták az utasokat, akiket igazoltattak, majd *Vicevul de Sus* állomáson

kidobálták őket a vonatból.

Radautz-ban a diákok nagy csoportokban vonultak végig a városon és a zsidó kereskedők ablakait beverték.

Az események a rendőrség szemeláttára történtek, a rendőrök seholsem avatkoztak bele a tüntetésekbe. A diákok egy autót is megállítottak és a benne ülő *Rachbach* Sámuelt súlyosan bántalmazták. A diákok azután *Dernesti* felé utaztak tovább, ahol folytatták a *Radautzban* abbahagyott kilengéseket.

A vonaton súlyosan elvertek egy zsidószármazásu diákot, aki a Bécsben tanuló romániai diákok egyesületének elnöke.

A zavargások ügyében a zsidók parlamenti képviselője, Mayer Ebner jelentette be tiltakozását a belügyminiszternél, aki megigérte, hogy az üggyel rövidesen foglalkozni fog.

Tűzvész pusztitott egy jassyi moziban

— A Magyar Hétfő tudósitójdtól. —

Jassy, szeptember 22.

A romániai *Jassy* városában vasárnap késő este óriási tűzvész keletkezett, a mellyel szemben a csekélyszmú tűzoltóság teljesen tehetetlennek bizonyult. A tűz az *Elisabetha-moziban* ütött ki s rohamosan terjedt át a *Banca Podgoremilo, a Hotel Bristol és a Liga Agrar* épületére.

A késő éjszakai órákban a tűzvész egyre pusztít. A tűzoltóságnak a késő éjszakai órákig sem sikerült a tüzet lokalizálni.

Államgépgyári jobbágy KÁLYHA ÁRAINKAT LESZÁLLITOTTUK

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár út 28.
Telefón: Automata 273-28, 273-29

FŐBB ELŐNYEI

1. Még a legsilányabb hazai barnaszenet is tökéletesen és teljesen szagtalanul égeti el!
2. 15-20 órán át kezelés nélkül ég!
3. Kitünően szabályozható!
4. Hatásfoka barnaszén használatánál a hivatalos megállapítás szerint 81.8 százalék.
5. A leggazdaságosabb és legideálisabb kályharendszer, mert a legolcsóbb tüzelőanyagból is kb. 50%-kal kevesebbet fogyaszt a közönséges kályháknál!
6. Egyszeri begyujtással folytonégést biztosit! Kezelést alig igényel! Széngáz nem fejlődhetik!

700.000 pengő költséget ítélt meg a Kúria Károlyi Mihály volt védőjének

A legnagyobb ügyvédi honorárium, a magyar judikatura történetében

Az elmúlt héten pergett le *Károlyi* Mihály gróf vagyonelkobzási perének epilógusa a Kúria előtt. Mint ismeretes, a forradalom után a független magyar bíróságok előtt kellett felelnie mindazoknak, akik a gyászos eseményeknek előidézői vagy részesei voltak. Elsősorban az őszirózsás forradalom volt vezérét és spiritus rektorát, gróf *Károlyi* Mihályt, helyezték vád alá, akit az összes bíróságok hazaárulás címén *in contumatiam* elítéltek. A legfelsőbb bíróság ítélete alapján a magyar királyi kincstár az érvényben levő tételes törvényszakasz értelmében vagyonelkobzási pert indított *Károlyi* Mihály ellen. Az évekig húzódó perben — amely az összes bírói fórumokat megjárta — tavaly hozott ítéletet a királyi Kúria, amely szerint Károlyi *összes magyarországi birtokait, ingatlanait, ingóságait és összes javait elkobozta és a magyar királyi kincstárnak ítélte oda.* A Károlyi-javadalmak az ítélet elhangzása után nagyrészben a magyar állam tulajdonába mentek át. Ezzel azonban nem ért véget az éveken át tartó per. A pereskedés tartama alatt tudvalevően gróf *Károlyi* Mihály jogvédelmét *Ács* Jenő dr. (szabadkai) és *Nagy* Vince ügyvédek látták el. Az ítélet elhangzása után a két ügyvéd benyujtotta az expenznótát a családnak, amelyben a per folyamán kifejtett ügyvédi tevékenységük honorálását kérték. A költségjegyzék összegét azonban a család részéről túlmagasnak találták és az ügyvédi honorárium kifizetését megtagadták. Ezekután *Ács* Jenő dr. polgári keresetet indított költségeinek és ügyvédi tiszteletdíjának megítélése iránt. Az illetékes bíróság ítéletet is hozott, amely fellebbezés folytán a Táblához került.

A Tábla 200.000 pengő ügyvédi költséget állapitott meg.

Ezt az ítéletet mindkét fél újra megfellebbezte s így az legfelsőbb fokon a Kúria elé került. Az elmúlt hét folyamán tárgyalta le az ügyet a Kúria, amely ítéletében

újabb 500.000 ezer pengő költséget ítélt meg az ügyvédnek.

Ítéletében kimondotta, hogy a hét éven át húzódó perben, amely az összes alsóbíróságokat megjárta és a legfelsőbb bíróság ítéletével ért véget, egy ember teljes energiáját és munkásságát éveken át lekötötte, azonkívül személyi kiadásokat is jelentett, tekintve a fél vagyoni viszonyait, — ilyen magas összegű költséget kellett megítélni. A Kúria ítéletével Ács Jenő ügyvédi honoráriuma hétszázezer pengőt tesz ki.

Ügyvédi körökben nagy meglepetéssel fogadták a hallatlanul magas összegű ügyvédi költséget, amely példa nélkül áll összegszerűségben minden eddigi ügyvédi honoráriummal szemben.

Az ítélet után egyébként tárgyalás indult meg a felek között, hogy az ítélet ellenére valamilyen méltányosabb összegű egyezséget kössenek.

Idegenforgalmi affér egy belvárosi gyógyszertárban egy hindu bányatulajdonossal

A főorvos negyven pengőt kért egy alkalmi vizsgálatért s mikor a hindú úr nem fizetett, rendőrt hívott — Az Idegenforgalmi Szövetség vizsgálja meg az ügyet

Különös affére támadt a belvárosi Nagy Kristóf gyógyszertárban dr *Erlich* Ernőnek, az egyik pesti kórház sebészfőorvosának, egy dúsgazdag hindu bányatulajdonossal, aki véletlenül tévedt a gyógyszertárba. Szeptember elején érkezett Németországból a magyar fővárosba *Krishna Mitter* calcuttai bányatulajdonos feleségével és *Sultan Singh* delhii bankárral. Az előkelő hindu társaság nagy feltünést keltett mindenütt, amerre csak megfordult, mert Krishna Mitter felesége

eredeti hindu nemzeti viseletben, bíborvörös burnuszban, orrában vagyontérő brilliáns függővel jelent meg a főváros uccáin.

Az exotikus társaság láttára valósággal összecsődültek az emberek s különösen az orronfüggős hindu hölgyet bámulták. Szeptember másodikán délben a hindu vendégek sétára indultak a Belvárosban. A Dorottya uccában kérdezősködni kezdtek a járókelőktől, merre van egy gyógyszertár, mert piperecikkeket akartak vásárolni. Véletlenül arra járt *Guttmann* Mór váciuccai férfiszabó, aki tudott franciául és elvezette a hindukat a Váci ucca elején levő Nagy Kristóf gyógyszertárba.

Nágel dr, a patika tulajdonosa nem volt otthon s így a gyógyszerészsegéd Guttmann tolmácsolásával szolgálta ki a hindukat, akik először különböző francia és angol piperecikkeket vásároltak. Majd Krishna Mitter a tolmács útján megkérdezte, nem tudnának-e valami szert adni megrándult karjára, mert *nagy fájdalom kinozza.* A segéd kijelentette, hogy nem szolgálhat orvosszerekkel, mert ez kuruzslás volna, de véletlenül a patika hátsó fülkéjében telefonál *Erlich* Ernő dr, az egyik kórház sebészfőorvosa, ő megvizsgálhatja a hindu úr fájós karját. Krishna Mitter ebbe beleegyezett s a főorvos megvizsgálta és gyógyszert rendelt neki.

Ekkor Krishna Mitter — panasza szerint — megkérdezte a főorvostól, mivel tartozik a vizsgálatért.

—*Negyven pengővel!* — válaszolta a főorvos.

— *Nem lesz elég húsz pengő?* — kérdezte a hindu bányatulajdonos, aki már a gyógyszerek és piperecikkek árát is sokalta. Erlich dr azonban ragaszkodott a negyven pengős honoráriumhoz. Krishna Mitter erre kijelentette, hogy nincs nála elegendő magyar pénz, jöjjön át vele a főorvos a Hungária szállóba, ott *kiegyenliti az összeget.*

Ekkor Erlich dr — ugyancsak Krishna Mitter panasza szerint — ingerülten az ajtó elé állott, megfogta a kilincset és odaszólt a patika alkalmazottainak:

— Hivjanak kérem rendőrt, le fogom igazoltatni ezeket az urakat.

Krishna Mittert rendkívül felháborította ez a fellépés és szintén magából kikelve kijelentette, hogyha differenciák vannak, *forduljon az angol követséghez.* Majd húsz pengőt adott át a főorvosnak s mivel nem volt több magyar pénze, visszakérte a patikában vásárolt piperecikkek árát s ebből egyenlítette ki tartozását. Azután a hindu társaság visszatért a Hungária szállóba s a hinduk több idegen előtt hevesen kifakadtak, hogy a *történteket szellőztetni fogják a külföldi lapokban.* Az idegenforgalmi vállalat egyik idegenvezetőnője is értesült a kínos affférről és telefonált Erlich főorvosnak, hangsúlyozva neki, hogy idegenforgalmi szempontból rendkívül káros és kellemetlen az eset. Erlich dr így válaszolt:

— Nekem jogom lett volna akár száz pengőt is elkérni a vizsgálatért. Ha az idegenforgalmi irodának ez nem tetszik, *tartson ingyen orvost az idegeneknek, de én nem vagyok hajlandó ingyen dolgozni.*

Ebben igaza is lett volna a főorvosnak, de a hinduk nem is ezt sérelmezték, hanem azt, hogy Erlich dr eléjük állt és rendőrt akart hivatni. Budapesti ismerőseiknek csak nagy nehezen sikerült lecsillapitaniok őket, mégpedig úgy, hogy másnap velük együtt elmentek a Nagy Kristóf patikába, melynek időközben hazatért tulajdonosa sajnálkozását fejezte ki az eset fölött. Azonkívül a patikában lezajlott jelenetről részletes jegyzőkönyvet irattak Krishna Mitterrel és azt eljuttatták az idegenforgalmi irodához, amely

a panaszt az Országos Idegenforgalmi Tanácshoz továbbította, további vizsgálat és intézkedés végett.

Egyúttal az Orvos-Szövetségnél is bejelentették Erlich dr és a hindu urak gyógyszertári afférját. Az ügy elintézése után a dúsgazdag hindu előkelőségek szintén eltávoztak Budapestről, de nem valószínű, hogy ezek után ismét visszatérjenek.

Az affér idegenforgalmi szempontból mindenesetre nem a legszerencsésebb volt. Idegenforgalmat így nem lehet csinálni.

„Hetenkint kétszer dolgozhat is — ha akar. Fizetése 100 pengő — Azt hiszem érti, hogy miről van szó" ...

Nyilt levél

Dr. Bányász Dezső úrnak

Budapest

Főposta „Poste restante"

Ne vegye rossznéven, hogy diszkréten lezárt és kifogástalanul elegáns külsejü levelére ily módon, a nagy nyilvánosság előtt válaszolok egy munkanélküli magántisztviselő kartársunk helyett, aki az iskola padjaiból csak most került ki s az Ön által felajánlott „állást" a legkevésbé sem óhajtja.

Mindenekelőtt egyszer s mindenkorra szíveskedjék tudomásul venni, hogy a mai gazdasági nyomorúság, avagy antiszociális gondolkozás, illetve nemtörődömség okozta munkanélküliség szánalmas és jobbsorsra érdemes áldozatai, bárha már mindenüket is elzálogosították, a becsületüket semmi pénzért sem hajlandók áruba bocsájtani.

A napilapok apróhirdetései útján elhelyezkedni óhajtó gyors- és gépirónők között aligha fogja megtalálni azt a „munkaerőt", amelynek keresésén bizonyára már hosszabb ideje fáradozik. A megértés kedvéért az alábbiakban közlöm annak az apróhirdetésnek eredeti szövegét, amelyre Ön válaszolt:

Kezdő gyors- és gépirónő állást keres azonnali belépésre. (Név és pontos lakcim.)

Erre a hirdetésre Ön, dr. Bányász Dezső, szüleinél lakó kartársnőmnek a következő választ küldte:

„Nem is annyira gépirónőt, mint inkább barátnőt keresek. Negyven éves ur vagyok, nem független. Kimondottan szép, fiatal, kedves, hűséges és független leány ismeretségét keresem. Hetenként két délelőtt irodai munkával is foglalkoztatnám, de ez nem fontos, ha nem akar dolgozni, nem kell. Vállalhat más állást is. Szereznék neki délutáni állást. Hetenként 1—2 estét szeretnék vele tölteni és szeretném, ha a szombat-vasárnapi week-endet velem tölthetné.

Fizetése havi 100.— pengő.

Ne vegye levelemet rossznéven. Azt hiszem érti, miről van szó. Ha nincs kedve hozzá, dobja el levelemet, ha van kedve hozzá, irjon részletes levelet a következő cimre:

Dr Bányász Dezső, Budapest, főposta, „Poste restante".

Bocsánat Bányász úr, de csak nem gondolja komolyan, hogy egy kimondottan szép és fiatal gép- és gyorsirónő délutáni elfoglaltságot is vállal azért, hogy a havi 100 pengő megigért plusz ellenében az ön hűséges és független barátnője legyen! Ugyan kérem! Minő merőben vakmerő elképzelés!

Nem szólva arról, hogy a doktori cím jogos, avagy — valószínűen — jogtalan használata cseppet sem segíti elő „nemes" szándékait, bátorkodom szíves figyelmébe ajánlani, hogy mihamarabb hagyjon fel tevékenységével, mert a lázasan folytatott lélekhalászat közepette egyszer igen könnyen a saját hálójába keveredhet, amelyből azután csak a rendőrség fogja kibogozni.

Kiváló tisztelettel, az összes működő és még mindig szabadon lévő bányászdezsők

őszinte jóakarója

Kertész Jenő.

A Keresztényszocialista **Magántisztviselők** Országos Szövetségének főtitkárja.

Egyszoba-konyhás szükséglakásokat épit a főváros

Megoldják a perifériák lakásmizériáit

— *Magyar Hétfő tudósitójától* —

A főváros kislakásépitési akciója nem enyhített lényegesen a lakáshiányon és nem oldotta meg egyáltalán a lakásproblémát. Elsősorban azért, mert még mindig magasak a lakbérek, másrészt kevésnek bizonyultak a megépitett lakások. A perifériákon jelenleg is nagy a lakásmizéria. A fővárosnál elhatározták ennek hatása alatt, hogy a szükséglakás-akciót kiszélesitik és modernebb, higiénikusabb szükséglakásokat építenek. Ezekben tényleg hiány van, a meglévők pedig túlságosan primitívek és nem felelnek meg a célnak. *Solty* Lajos középitési tanácsnok és *Liber* Endre a szociálpolitikai ügyosztály vezetője, megbeszélést folytattak szükséglakások építése ügyében, amelyen elhatározták, hogy a szükséglakásokat szaporitani fogják. A jövőben építendő lakásokhoz az eddigi egyetlen szoba helyett konyhát és kis kamrát is fognak építeni, mert közegészségügyi szempontból is káros, ha nagy családokat egy szobában zsúfolnak össze, ahol főznek, mosnak s élelmiszereket tartanak. A szükséglekáskérdés alapos tanulmányozására egyébként kiküldik *Liber* Endrét és *Wossala* Sándor műszaki főtanácsost a római nemzetközi lakáskongresszusra.

Legujabb divatú

KALAPOK

szolid árban, nagy választékban kaphatók

Nagy Ferenc kalapüzletében

BPEST, VIII., MÚZEUM-KÖRUT 2.

Riport a kalapforgató panaszos emberről, a vasúti jegyekre ragasztott életbiztosítási bélyegről és arról, hogy üzlet-e, vagy nem üzlet a vasúti biztosítás

„Abban a pillanatban, amikor az ember vonatra ül, már életveszedelemben forog!" — mondja a biztosítási igazgató — Igen ám, de mit szól ehhez a MÁV?

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Tegnap egy ember jelentkezett a szerkesztőségünkben. Panasszal jött:

— Ugyis elég drága, kérem, a vasút! És még hegyibe kell fizetni az embernek!

— Aztán mit fizetett hegyibe, bátya?!

— Hát a bélyeget. A biztosítási bélyeget!

— Miféle biztosítási bélyeget?

A panaszló ember forgatja a kalapját:

— Ugy volt az, kérem, hogy későn érkeztem a pénztárhoz. A pénztáros úr kiadta a jegyet, megmondta, hogy mennyi jár érte. Kifizettem. Szaladtam ki a vonathoz. Csak mikor már elindultunk, akkor kezdek ám gondolkodni, hogy *többe került ez a jegy*. Nézem a jegyet. Látom ám, hogy *rajta van a bélyeg*. A biztosítási bélyeg. *Aszongya: ötven fillér*. Hát, kérem, nagyságos szerkesztő úr, miért kellett ezt még hegyibe fizetnem?...

A panaszos forgatja még egyideig a kalapját. Azután elmegy. A kérdés nem is olyan érdektelen. Hiszen talán nem ő az egyetlen, aki így jár. *Talán ennek a dolognak mégis utána kellene nézni.*

•

Fényes, nagy tábla függ az ajtón:

Európai Áru- és Podgyászbiztosító Rt.

Szemben ülünk az igazgató úrral. Gyermeki ártatlansággal kérdez. Ő kérdez. Megkérdi:

— Miért érdekli ez az ügy az urakat?

— Egy olvasó panasza alapján.

— Kérem... Ez Magyarország[illegible]ssége!

— Micsoda?

— A vasúti utasbiztosítás.

— Hogyan?!

— Innen indult el. Tőlünk. Magyar találmány. Európát meghódította. *Spanyolországban már kötelező.* Ott a vasúti jegy árába beszámítjuk a biztosítást.

— És? Nálunk nem kötelező?

— Dehogy. Bár kötelező volna!

— Mégis, hogyan történik?

— Az úgy történik, hogy a vasúti pénztárosoknak kötelességük felhívni a közönség figyelmét a biztosításra. És, *ha az utas kívánja*...

— Csak akkor? Ha az utas kívánja?

— Csakis! Természetes!

— És ha nem kívánja?

— Akkor: nem!

— Mire történik a biztosítás?

— Az utas életére!

— A poggyászra nem?

— Esetleg arra is.

— Köszönöm a szíves felvilágosítást. Már most, tegyük fel, igazgató úr, hogy *az utas kívánja*. Akkor mi történik?

— Akkor a pénztáros a vasuti jegyre ráragasztja a biztosítási bélyeget.

— Milyen összeg erejéig?

— Az attól függ.

— Mitől?

— Hogy az utas milyen összegre kívánja biztosítani az életét.

— Mennyi a díj ?

— Egészen csekély!

— Mégis . . .

— Majdnem semmi!

— Mégis . . .

— Az attól függ, kérem. Van tízfilléres bélyeg, huszas, harmincas. Az attól függ, hogy az utas mennyire értékeli a saját életét.

— Megtörténhet az is, hogy ön, mint utas, százezerpengőre értékelem az életemet?

— Hogyne! De mennyire!

— Mennyi akkor a díj?

— Azt ki kellene számítani.

Éppen gondolom magamban, hogy nehéz szakma ez a biztosítási üzletág. *Nehéz benne kiokoskodni.* És az igazgató úr nagy lelkesedéssel megszólal:

— A magyar társadalom, kérem, nagyon nehézkes. Nyolc éve van vasúti biztosítás. És az emberek olyan nehézkesek a biztosítással szemben. Nem akarnak rászokni. Pedig meg kellene gondolniok, hogy *abban a pillanatban, amikor vonatra ülnek, már életveszedelemben forognak!*...

Szerényen közbeszólok:

— De mégis, igazgató úr: *a MÁV*... Hiszen a MÁV — *biztos!*

— Hogyne, hogyne. De azért legbiztosabb *a biztosítás*. Sajnos, a közönség nem fogékony. *Nevelőmunkát kell végeznünk.* Ebben a tekintetben a sajtóra is nagy feladat hárul... Az emberek 98 százalékának rendes életbiztosítás útján nincs biztosítva az élete! Kell, hogy legalább ott a pályaudvaron...

— *És az autóutasok?*

— Ó, hogyne, azok majdnem mind biztosíttatják magukat! *De az, kérem, nem jó üzlet! Azzal mi nem is foglalkozunk!* Azaz hogy foglalkozunk, ha éppen akarja valaki, de... Kérem, *az autóforgalom növekedésénél sokkal nagyobb arányban nő a szerencsétlenségek szdma!* Az rossz üzlet!

Végül csupán ennyit kértem az igazgató úrtól:

— Egy díjtáblázatot kaphatnék? A vasúti bélyegekre vonatkozóan?

— Azt, sajnos, nem adhatok. Azok ki vannak függesztve a pályaudvarokon.

— Hát a részvénytársaság évvégi üzleti jelentését megkaphatnám?

— Sajnos, azt sem adhatom át.

Ezzel aztán el is köszöntem. Csupán annyit szerettem volna még megkérdezni az igazgató úrtól, hogy *ha véletlenül tényleg történne egy nagyobb szerencsétlenség a nagyszerűen működő magyar vasuti vonalakon, akkor, ott a nagy rumliban, az összetörött, pozdorjává vált vasuti kocsik törmelékei között, a jajgató véres sebesültek és halottak tömegében: hogyan és ki keresné meg a szerencsétlen utasok vasuti jegyét, amelyen esetleg ott díszlik az életbiztosítási bélyeg?!* . . .

De ezt már nem mertem megkérdezni. Ugyis eleget kérdeztem.

•

Szerencse, hogy a kalapforgató, panaszos bácsi nem jött vissza a szerkesztőségünkbe. Nem tudtunk volna neki mit mondani.

(kyp)

Nyolc és félmilliós költséggel a Közvágóhíd mögött épitik fel az élelmiszer-vásártelepet

A megindúló földmunkákkal enyhíteni akarnak a téli munkanélküliségen

— Magyar Hétfő tudósítójától —

Ismeretes, hogy az elmúlt év folyamán a főváros új, hatalmas vásárcsarnok építését határozta el, amely méreteiben és arányaiban sokszorosan felülmúlja az eddigieket. Ez a vásártelep elsősorban azzal a rendeltetéssel épül, hogy friss vérkeringést öntsön a küzködő gazdasági életbe és a termelést — az új nagyszabású piac megteremtésével — nagyobb produktumokra serkentse. A terv, amely hosszas vergődés után jutott el a megvalósulásig, végre megoldja majd a kereskedelem centralizálását, megjavítja a főváros közélelmezését, lehetővé teszi a felhozatal rendszeresítését és elősegíti exportunkat, amely régóta stagnálásra volt ítélve. A cél nemes és bizonyára meghozza majd annak a horribilis tőkebefektetésnek gyümölcseit, amelyet a kormány és a főváros a kereskedelem és a termelők érdekében hoznak.

A városházán már *befejezett tény, hogy az élelmiszer-nagyvásártelep építkezési munkálatai néhány hét múlva megindulnak.* Az építkezések több éven át fognak tartani és a munkálatok egyes fázisaira a a főváros versenypályázatot írt ki, a jövő hét folyamán dönt a tanács a föld, kőműves és vasútberendezési munkák odaitélése tárgyában. A döntés nyilvánosságra hozatala után azonnal megkezdődnek a nagyszabású előmunkálatok, amelyek egész télen át fognak tartani. Ezeknek befejezése után kerül sor az építkezésekre, amelyekre a főváros a tavasz folyamán ujabb versenytárgyalást fog hirdetni. A grandiózus élelmiszer-vásártelep építkezésének ügyében felkerestük Vajna Ede tanácsnokot, aki a következőket mondotta:

— Az építkezés munkálatai, remélem, a jövő hónap elején már megkezdődnek. A föld-, kőműves- és vasútberendezési munkálatokra a versenytárgyalás már megtörtént és a tanács a hét folyamán már dönteni fog. A föld- és vasútberendezési munkát téli szükségmunkának szánjuk, amellyel többszáz munkanélkülit kenyérhez juttatunk. A nagyvásártelepet a Közvágóhíd háta mögött a Csont ucca környékén építjük meg.

A telep területén 15—20 kilométeres vasúti vágányhálózat lesz, amelyen a legnagyobb forgalmat gyorsan és könnyedén le lehet bonyolítani.

A csarnok és irodahelyiségek építése előreláthatólag csak a tavasz folyamán kerül sorra. A most megindúló föld- és egyéb munkákra a tanács másfélmillió pengőt irányzott elő.

Az egész építkezés az épületekkel együtt körülbelül nyolc és félmillió pengőbe fog kerülni. Tervbe vettük a telep fokozatos fejlesztését is, amellyel az építkezések költsége tizennégymillió pengőre kerekedik.

Egyelőre azonban csak a nyolc és félmilliós költségelőirányzatot vettük alapul. A nagyvásártelep megépítésével azonban egy olyan grandiózus közélelmezési centrálét létesítünk, amely európai viszonylatban első helyen áll.

Ma már fogalom, hogy a
Keresztény Szabóiparosok Szövetkezetében
a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban szerezheti be szövet-, posztó- és bélésáruszükségletét.
Főüzlet: IV., Károly körut 30. Fióküzlet: II., Zsigmond-u. 14.

Mit írt az ujság ma száz éve?

Milyen problémák foglalkoztatták a magyar glóbuszon az embereket száz évvel ezelőtt, a nyugalmas életű udvarházak, a dilizsáncok, a postakocsi, a pipázó táblabirák korszakában? Fellapoztuk a *„Hazai s Külföldi Tudósitások"* című magyar ujság százesztendős példányait is megnéztük miről írt ez az ujság 1829-ben Pesten, Szent Mihály hava 23-ik napján. Ime a legérdekesebb szemelvények:

Külpolitika.

„Az athéni Nemzeti Gyülés Argoszban eloszlott, minekutána Capodistrias Grófot, a további öszvegyülés idejéig, határtalan országlási hatalommal (Dictatura) felruházta."

Ime, a diktatúra már száz év előtt.

Hirek.

„Hermann Urnak hiába lévén fáradozása, visszatért, mivel a mint mondja lehetetlen az Orosz katonákat a Homöopatia által kiszabott rendes koplaldsokhoz szoktatni."

Pest város nemes orvosa tehát nem tudta az orosz katonaságot „rendes" koplalásra fogni anno 1829. Bezzeg ma, anno 1929...

Irodalom.

„Lovakrúl irta Gróf Széchenyi István 3 forint 20 krajcár.

A nagyérdemű szerző koránt sem éppen csak egyedül „Lovakrúl" folytatja előadását. A jobb izlésű Olvasó oly irót fog benne találni, akinek lelke az élet s világ dolgai mélyebb ismeretei által gazdagodott. A munkát nem csak egyedül a Ló-termesztő gazdának, hanem akármelly jó érzésü Hazafinak is haszonvehetővé alkotá."

Az akkori könyvismertetés.

Közgazdaság.

„Ő Császári Királyi Fő-Herczegsége az ország Nádor Ispánya kegyes parantsolatjából köz hirré tétetik: hogy a méltósdgos Báró Orczy Familia kertje közelébb a Ludovicea Nemzeti Katona Intézet részére megvétetett."

Ennek folytán némely fák és füvek is elárvereztetnek, de

„az Izraeliták a Licitatióból ki vannak zárva."

Árverési hiénák, úgy látszik, már akkor is voltak. Volt tőzsdei tudósítás is. *„Papirosok folyamatja"* cím alatt pontos árfolyamok állanak a nagyérdemű közönség szolgálatjára Bécsből, Londonból és Párisból."

Tudomány.

„Több megtébolyodott asszony van, mint férfi. Az utolsók többnyire 30, és 31-ik esztendős korokban bolondulnak meg, az asszonyok pedig 40. s 43-dik esztendő közt. A férfiak közül több nőtlen öli meg magát, az asszonyok közül pedig leginkább a férjnél lévők. Ebből az következik, hogy általjában véve a házasság a férfiakra nézve szerentse, az asszonyokra nézve ellenben minden szenvedésnek s nyomorúságoknak kútfeje."

Ime, az emancipáció csirája.

Riport.

„Melly veszedelmes állatt légyen a sertés a Gyermekekre nézve"

„Rövid idő előtt egy négy hónapos tsötsömös gyermek e következendőképen veszett el a sertés által": itt leírja a „riporter", hogy a gyereket a szülők a bölcsőben hagyták s a gyermek rövidesen a sertés által *„öszvefalt véres idők tanuja"* lett. Majd így folytatja:

„A gyermeket ugyan még elevenen húzták el a sertés elől, de mindazáltal néhány óra mulva áldozatja lett a haldnak. — Vájha ezen szomorú történet például szolgálna, s minden szülőket arra birna, hogy gyermekeiket fő gondviselés nélkül soha ne hagyják."

Ciánnal irt Matteine
Király-utca 16. Telefon: L. 961—38.

SZINHÁZ

A kulisszák mögött

történt, hogy Karinthy Frigyes viccgyáros orditozott Molnár Ferenc drámanagyiparossal. Annak rendje-módja szerint összevesztek, vaskos gorombaságokat vagdostak egymás fejéhez és az ügy elintéződött — volna, ha néhány tehetségtelen riporter fel nem fújja az ügyet és nem rendez görögtüzes és imaszijjas siránkozást a kulisszák tövében. Már minthogy milyen tragédia sötétlik, hogy két tentnevezett úr haragot tart egymással.

És hasábokon át zokogtak és orditó cimbetükkel szedett émelygős irásaikban mint a magyar színpad Trianonját könyvelték el Karinthy és Molnár kamaszos haragszomrádját.

És ellelejtkeztek megemlékezni arról, hogy a magyar színpadnak édes-kevés köze van, hogy Karinthy úr haragszik Molnár Ferencre és viszont. Felesleges is afelett siránkozni, mert hogy Molnár Ferenc dühösen távozik a földgömb tulsó felére, attól még lehet Karinthy csapnivalóan rossz drámairó. És ha a Borsszem Jankó-humornak ez az irodalmi szirupban fürdött vitéze ki is békül Molnárral, az nem jelenti azt, hogy ezátlal „egy-kettő-három", sőt több táblát fog vonzani az uj Molnár-darab.

Aminthogy nem teheti ki a táblát az Uj Szinház sem addig pénztára fölé, mig

a „Kajüt"

című, nem tudni minek nevezhető valamit, műsorán megtüri. Benámy Sándort, ezt a erdélyi irót, mint Molnár Ferenci tehetséget harangoztak be a Körúton.

Hát müvéről mindössze csak annyit, hogy alig másfél óráig tart — szerencsére. Ez is az egyetlen jó tulajdonsága a „Kajüt"-nek, amely fülledt és romlott levegőjével még a csatornatisztitókat sem bájolná el. Hihetetlen, hogy szinigazgatás cimén mit mernek elkövetni Pesten. Upor úr lehet jó kávés (bár ellenkezőjét bebizonyitotta, mikor otthagyta a remek üzletnek bizonyult fényestükrü Simplont — a szinház kedvéért), viszont mint direkor, megbocsájthatatlanul rossz. Aki ilyen darabot szinpadon elő mer adni, az valóban vakmerő hazardőrje a sikernek.

Mert kit érdekel az, hogy egy nőéhes, félvad martóz megöl egy párisi ficsurt, hogy egy énekesnő földkörüli útján horgonyt vet minden férfi ölében, izlés és kivétel nélkül, utcai lány módjára. És mindezt leplezetlenül, közönségesen és kihivóan. Brr! Ilyet és igy megirni, elképzelni is nehéz. Amint nehéz lett volna elképzelni az Uj Szinház bámulatraméltóan rossz előadását — előre. El sem tudtuk hinni, hogy ekkora hidegvérrel lehet a magyar kritika alá bocsájtani egy szinpadi produkciót! Kálmán Erzsi, Sarlay és Várady a primhegedüsök a kudarc szimfoniáját gyászosan megszólaltató zenekarban.

És még valamit a Kajütről.

A szerzőt mint erdélyi irót reklámozták be. Ezt már únjuk. Hogy valaki Erdélyben él, annak nem lehet jogcime arra, hogy magyar színpadon szinre kerüljön. Ehhez még egyéb kell.

Egy kis tehetség is.

Végre szünjön meg az a helytelen és irodalmi körökben egyre burjánzó felfogás, hogy mostanában tehetséges irót csak Erdélyben lehet találni. Szép, ha támogatjuk az ott élő testvéreinket, de a tehetséget, szerény tudomásunk szerint, nem szabadalmaztatták kizárólag Erdély területére. És nem lehet szempont a kritika gyakorlásában, hogy valaki erdélyi-e vagy sem. Egyetlen mérték a tehetség legyen. És az egyformán jó, ha alföldi vagy a székely havasok közül való!

Benámy Sándor különben sem erdélyi iró. Ő maga is cionistának hirdeti magát. Hát akkor mire való ez a komédia? Talán a tehetséges erdélyi irókat akarják lejáratni ezzel?

Különös mindenesetre az az erőlködés, amely a cionista Benámyból melldöngető kuruc vitézt akar csinálni!

A közönség sem a szerző születési helyére kiváncsi, hanem a tehetségére. Sajnos, ez az utóbbi napjainkban nem nagyon sürün jelentkezik. És igy lassan elszokik a közönség a szinháztól, vagy pedig fásult és lelkesülni nem tudó nézőtér-töltelék lesz csupán. Erre különben is nagyon hajlamos.

Példa rá az Operaház

megnyitó előadása. A Hunyadi László, ez az izig-vérig magyar opera még kitünő előadásban sem hatott a nézőteret alig megtöltő közönségre. Gyér taps is alig hangzott fel felvonásközökben, pedig a szereplők igazán megérdemelték volna.

Ezen gondolkozni kell.

Nem tudjuk, nem-e a bérletrendszer az oka a közönség lassan állandósuló bágyadt hangulatának. Minden szinházban ugyanaz a sztár, ugyanaz a közönség és egyforma — az unottság. A bérletváltó lassan megszokja a szinház levegőjét, nem jelent már számára ünnepet egy szinházi előadás. De ez csak egy kis csoportra jellemző. A nagy tömeg még lelkesülne, de nem jut a szinházba egyszer egy hónapba, mert a bérletrendszerrel a szinház eladta magát egy társadalmi rétegnek és a tömeg kiszorul a nézőtérről férőhely hiányában. Elég ha az Operaház előadásaira célzunk. Véletlen, ha valaki, aki nem bérletes, jegyhez jut.

A bérletrendszeren változtatni kell.

Fel kell frissiteni a szinház közönségét, a bérletrendszert le kell épiteni, uj tömeget, a szinházért lelkesülni tudó közönséget kell nevelni. Nem lehet a bérletrendszerekkel a szinházat kisajátitani egy klikk részére. A szinház a tömegé, amely, ha van kis pénze, szivesen áldoz a komoly művészetnek. De mig a bérletrendszer ilyen túlméretezett, ez lehetetlen.

Elismerjük, hogy a bérletrendszer üzletileg bevált, viszont egy szinház vezetésénél nemcsak a kassza irányadó!

A Fővárosi Operettszinház is boldogul bérlet nélkül. Csak primadonna nélkül nem. Tóth Erzsi, a szinház angol újdonságának primadonnája egy nappal a premier előtt — visszaadta a szerepét! Állitólag beteg. Rekedt. (?) A premiert elhalasztották, ha szerdán megtartják, úgy a szőke Szokolay Olly játszik helyette. Nem rossz ötlet, egy operaénekesnőt kicserélni egy táncos-szubrettel!

No, de azért legfeljebb az ő fejük fog fájni. Ha ugyan el nem vesztették a nagy zürzavarban. Megesik az néha az emberrel, hátha még szinigazgató!

(—)

Laura La Plante egy uszószinház stárja lett

— A Magyar Hétfő tudósitójától. —

A múlt század közepén, mikor még az amerikai szinjátszás gyermekcipőkben járt, az Ujvilágban úgynevezett *„show-boat"* társulatok működtek. Ezek az *„uszószinházak"* adták meg az 1800-as esztendők amerikai szinjátszásának sajátos karakterét és tették oly romantikussá a yankeek előtt a színészi életet. Mikor ezekre az *uszószinházakra* gondolunk, nem szabad összehasonlitanunk a mi echostszekereken vándorló, szegény komédiásainkkal, mert az amerikai színésztruppok az akkori szinpadi igényeknek megfelelően, gazdag felszereléssel rendelkeztek. Az *uszószinházakat* gyorsjáratú hajókon rendezték be és azok, valahányszor kikötöttek, a Mississippi partján, egy-egy városka mellett, mindig szenzációt és egyúttal felfordulást jelentettek a kisvárosok életében.

A Show-boat

az amerikai hangos filmgyártás egyik legszebb alkotása, amelyet a Royal Apollo szeptember 30-án fog bemutatni. *Laura La Plante* a főszereplője a filmnek, amely *egy ilyen uszószinháznak egy revüelőadását pazar pompájával mutatja be.*

Szenzációs a filmen egy 84 tagu zenekar szereplése, amely a hangos film akusztikai tökéletességét pompásan bizonyitja be.

Az uszószinház előadása előtt hangos *Fox-hiradók* fogják bemutatni a filmriportázs újabb fejlődését.

Meg kell szüntetni a filmiskolákat

Felesleges filmszinészeket «képezni», mikor nincs filmgyártás — A filmiskolák elburjánzása csak a vállalkozók üzleti érdekeit szolgálja

— Magyar Hétfő tudósitójától —

Az utóbbi tiz esztendőben érdekes járvány tünetei jelentkeztek Budapesten. A film rohamosan terjedő és egyre fokozódó népszerüségét néhány ügyes üzleti érzékkel rendelkező vállalkozó alaposan kihasználta, amikor filmiskolák működésére kért engedélyt.

Az illetékes hatóságok nem is haboztak az engedélyt gyorsan megadni és igy a filmiskolák intézménye jól jövedelmező üzletága lett élelmes vállalkozóknak. Természetes, hogy az úttörőknek uj követői akadtak és nemsokára több filmiskola volt a fővárosban, mint veréb a fákon.

A filmiskolák hangzatos reklámmal csábitották a növendékek százait magukhoz, akiket azután drága pénzért sikerült is

„filmkarriért csinálhat"

jelige alatt sokszor nem is egy esztendőig, hanem tovább semmitmondó ígéretekkel filmszinésszé „képezni".

Tették pedig ezt akkor, mikor még annyi magyar filmet sem gyártottak az utóbbi öt évben, mint ahány filmiskola működik a fővárosban.

Évenkint tehát majdnem száz „filmszinész" került ki a filmiskolákból, akik nehezen összekuporgatott filléreiket eldobták egy olyan valamiért, amely sohasem következhet be,

mert nem lehet valaki filmszinész egy olyan országban, ahol nincs intenzív filmgyártás.

De ez a jeles filmiparosokat nem érdekelte. Elvégre ők

„filmszinésszé képezték"

azokat, akik megfizették. Az elhelyezkedés azután már minden végzett növendéknek a magánügye. Igaz, hogy némelyik iskola ugyan azt ígérte reklámjában és ígér ma is, de az mellékes volt nekik.

Fő az üzlet,

azután lehet beszélni a többiről.

Ilyenképen az utolsó évtizedben kiterjedt egy

színészproletariátus,

amely, miután alkalma nem volt esetleges képességeinek kifejtésére, türelmetlen rétege lett a színésztársadalomnak.

És, ha megindul ma esetleg a magyar filmgyártás, **még akkor sem lehetne az** ezekből a filmiskolákból kikerült színészeket használni, mert nincsen megfelelő tudásuk. Tehetségről nem is beszélünk, mert hiszen azt vették csak fel az iskolákba, aki fizetni tud, nem pedig aki tehetség.

Nem is lehet ezeknek komoly végzettségük, mert hiszen

a filmiskolák tanárai legtöbbnyire laikus, hozzá nem értő és félmüvelt seregből verődött össze,

melynek fogalma sincs a filmgyártásról, filmjátékról vagy esztétikáról.

Elég, ha rámutatunk arra, hogy egyik filmiskola már a „hangos filmet" is felvette tanrendjébe és merte ezt cselekedni akkor,

amikor Magyarországon nem hogy hangos filmet még nem gyártottak, hanem még hallani sem hallottak.

Jellemző.

Ezt az állapotot nem lehet tovább türni. *Az illetékes hatóságoknak meg kell szüntetni az összes filmiskolákat, mert azokra nincs szükség és semmiféle célt nem szolgálnak, legfeljebb a vállalkozók önző üzleti érdekeit.*

Ha filmszinészoktatásra szükség van, állitsanak fel a Szinmüvészeti Akadémiához hasonlóan Filmmüvészeti Akadémiát.

És itt a felvételnél nem a tandij, **hanem** a tehetség legyen a fontos. Igy lehet **majd** színészgárdát nevelni.

de üzleti alapon nem!

A filmiskolák érdemtelen működésének pedig a lehető leggyorsabban és *legenergikusabban* véget kell vetni.

Ezt követeli a magyar **filmgyártás** érdeke.

Kolba Gyula.

Hogy a közönség a filmet látja . . .

— Az éneklő bolond. Az első hangos film, amely Amerikában készült. Ehhez képest sikerültnek mondható, bár a szinészek hangja egy rekedt oroszlán üvöltéséhez hasonlit inkább, mint természetes beszédhez. A szüzséje annyira olcsó és érzelgős, hogy néma film biztosan megbukna vele. Igy azonban türhető, mert egyik szerepét Al *Jolson*, ez a fenomenális képességü amerikai szinész szenzációsan játssza meg. A film mint film nem jobb egy rossz német képnél, amivel eleget mondtunk. Ezek után érdeklődéssel várjuk *az első jó (!) hangos filmet.*

— Ramona. *Szépen fotografált néma film, borzalmas mesével, amelyben még a vérbosszú és az orvgyilkosság mint újdonság szerepel. Állitólag Amerikában nagy sikere volt. Ugy látszik, a yanke nemcsak a rágógumit tudja lenyelni, ha ráér. Jó gyomra lehet odakünn az embereknek.*

— Ötöt egy hatosért. A hét egyetlen türhető produkciója. Sikerült, ha nem is mindég elég mulatságos komédia. Buster Keaton humora lassan olyan száraz lesz, mint a fa. Látszik ezen a filmen is, hogy a rendezésbe beleszólt az életunt komikus is, azért minden olyan egyszerü és buta. És éppen ezért felette kacagtató.

— Hadak útja. *Olga Csehova érdekelenebb, mint a film, amelyben játszik. Öreg és elhizott, amellett olyan unalmas, mint egy vénkisasszony a nógrádverőcei tejivócsarnokban. A film az álromantika halálát jelenti.*

— A repülő asszony. Vigjátéknak indul, tragédia lesz a végén. Legalább is azoknak, akik végignézték. Találjanak ki valami újat a filmirók, hiszen végtére ők még sem házasságközvetitők. Le merem fogadni, hogy ennek a scenáriumnak a szerzője is legalább ötszáz ifjú és kevésbé ifjú párt adott össze — filmen.

— Asszonyszelidítő. Adolphe *Menjou* ezúttal a hódító frakk helyett maharadzsajelmezbe öltözik és igy őrjíti a női szíveket. Persze a végén kiderül, hogy csak éhenkórász-statiszta, de a hercegnő juszt is felesége lesz, csakhogy a barátnőit bosszantsa. Érdekes és őrült izgalmas történet volt ez — Amerikában.

— A tigriskölyök. *Atyja hős volt, mint egy görög isten, anyja szegény varróleány. A fiú persze anyjára ütött, mire anyja rdütött, erre megemberelte magát. Tigris lett belőle. Pardon, csak tigriskölyök. Ez is karriér manapság... Rendező urak és egyebek, az Istenért, hát nincs valami eredeti gondolat az egész amerikai kontinensen?*

— Ha a fecskék visszatérnek. *Ennél a filmnél, hála az égnek, nem volt türelmünk megvárni, mig a fecskék visszatérnek. Egy kicsit sokáig tartott volna. Majd legközelebb, ha a fecskék szebben csicseregnek.*

Egy zsöllyetulajdonos.

Hírek

Utazás a kamatláb körül

(A tényárban és fizetetlen adósságokban úszó Blendend-kávéház terraszán két sötét adóalany cserél eszmét. Más cserélnivaló juk úgy sincs. Mind a kettő született alperes és közadós, természetes tehát, hogy beszélgetésük a financiák hímes mezején mozog. Nevezzük őket rövidség okából Blikknek és Blakknak, bár a markóuccai nyilvántartóban nyilván más néven szerepelnek.)

Blikk: Nos, kedvetlen társam a bajban, mit szól ennek a Nagy Emilnek a legújabb fölfedezéséhez? Rájött, hogy nálunk mindent megesz a kamat, amely tizenhat csekély százalékon alul még csak ki se teszi a lábát, azt a drága kis kamatlábat a pénzintézmények kapuján túl.

Blakk: Tisztelem az esze gyorsaságát, meg a befogadóképességét, amely nyilván arányban van átfogójának négyzetével. Csakhogy végrevalahára rájött! Egyébként, ami azt a gyönge tizenhatszázalékos kölcsönpénzikét illeti, csak azt mondhatom rá a költővel: — Hol van hát?

Blikk: Igénybe venné netán?

Blakk: Jómagam netán nem, én ugyanis idült hitelképtelenségben szenvedek. De tudnék mondani egynéhány címet, ahol kétkézzel kapnának rajta. Még nekem is csurran-cseppenne egy kisded provízió, jó órában legyen mondva. (Lekopogja.)

Blikk: De hiszen tizenhat százalék, az már uzsora!

Blakk: Ezt mondja maga, meg a Nagy Emil, meg a büntetőtörvénykönyv. Ámde Kiss-Klein Emil, a Kákatövi Piolcabank igazgatóvezére azt mondja, hogy évi tizenhat percent, az egy nonszensz, egy kizárt dolog, egy nevetség, amiről beszélni sem lehet. Nála a hitelképes egyén valahol a harminc és ötven száztóli között kezdődik.

Blikk: És hol végződik?

Blakk: Esetleg a Markóban, de ez már bele van kalkulálva a kockázatba. Ám jobb esetben a kormányfőtanácsosságban is kulminálhat.

Blikk: Szeretném tudni, hogy mit csinálnának hasonló esetben a művelt Nagybritanniában?

Blakk: A művelt Nagybritanniában hasonló esetben egyszerűen azt mondanák: Van itt egy testhezálló, kevesethasznált, de még elég jókarban lévő büntetőtörvény — és van itt egy jóhírnevű, melegszívű, éleselméjű bankvezér. Hozzuk ezt a kettőt össze és a többit bízzuk a magas bíróságok bölcsességére.

Blikk: És ezzel a dolog a lovagiasság szabályai szerint el volna intézve.

Blakk: Ezzel még a dolog korántsem volna elintézve. Mert akkor uzsora ugyan nem volna, de viszont nem volna kölcsön sem.

Blikk: Na lássa! Hát ez ellen tud-e valami gyógyírt maga, minden lakbérgyulladások és bukszasorvadások egyetemes tudora?

Blakk: Maga meg fog pukkadni. Tudok!

Blikk: Kíváncsivá tesz.

Blakk: Ha egyszer lóvá nem tehetem, mert már az. Hát halljon meg: Az állam most is kiad egy csomó pénzt kisemberek fölsegélésére, kölcsönként, mondjuk tíz százalékra. Ezt a pénzt a Nemzeti Bank adja és a Nagybank kapja. Másnap a Nagybank adja és a Középbank kapja. Harmadnap a Középbank kapja és a Kisbank adja. Közbejön még egypár közvetítő, ügynök, becslő, hites és hitetlen szakértő, miegyéb és mire negyednap a Kisbank adja és a Kisember kapja, a kölcsönösszeg már lényegesen kisebb, viszont a kamat legalább a duplájára fuvalkodott. Igy van?

Blikk: Akkurát!

Blakk: Nos, akkor hát nem kell egyéb, mint a pénzközigazgatást egyszerűsíteni. Adja az állam azt az olcsó pénzt egyenest és egyszerűen a kisember markába.

Blikk: A markába?

Blakk: Nem is a Markóba!

(Jazyg)

— **Ugron Gábor és a balpártiság.** A majdnem legendáshírű Ugron Gáborról, a Székelyföld nagy fiáról, a Rabonbánról maradt fenn annyi más anekdótával együtt az alábbi történet is.

Ugron a választóihoz beszélt. Nagy ésszel sorakoztatott egymás mellé sok okos és jófzű érvet, s végül is erre a felkiáltásra fakadt ki:

— Ezért vagyok én, atyámfiai, mindörökké *balpárti*. Mióta a világ forog, minden kimagasló személyiség *balpárti volt.*

Fölkiált hirtelen egy ravasz székely atyafi:

— Az már nem úgy van, nagyságos uram!

— Aztán miért nincs úgy! — fordult oda csodálkozva Ugron.

— Azért, mert *az Uristen a jobbjára ültette Krisztus urunkat!*

Ugron egy pillanat alatt kivágta:

— De csak azért, hogy ő maga a baldalon maradhasson.

KESERGŐ ROMÁNCKA

Demokrácia, tündér,
Igéző bájleány:
Körünkből hova tűntél?
Érted szívünk be fáj!

Tán zsebében elejtett
Valami dús kazár?
Vagy bősz keblébe rejtett
A zordon Balthazár?...

Egyházi zene. A belvárosi főplébánia ének- és zenekara vasárnap Keresztv Jenő karnagy vezényletével Griesbacher F moll miséjét adta elő. Benediktus szóló kvartettjében jól érvényesült Micsey Józsa szopránja és dr. Illéssy Margit kulturált és passzózus altja.

— **Bodó ,ános képviselő Szőreg község díszpolgára.** Vasárnap délelőtt ünnepség keretében adták át *Bodó* János képviselőnek *Szőreg* község díszpolgári oklevelét. A képviselőt *Kászony* Richárd dr. főszolgabíró üdvözölte lendületes beszéddel, a melyben megemlékezett arról a munkásságról, amelyet *Bodó* János a kerület érdekeinek képviseletében kifejtett.

— **Dubois francia biboros haldoklik.** Párizsból jelentik:: *Dubois* biboros egészségi állapota a legsúlyosabb aggodalomra ad okot. A biboros környezete elkészült a legrosszabbra. A mai napon a politikai, diplomáciai és az egyházi élet számos kiválósága tett látogatást a nagybeteg főpapnál. A látogatókönvbe báró *Villani* Frigyes *párizsi magyar követ* is bejegyezte nevét. *A pápa táviratot intézett a biboroshoz,* amelyben Isten kegyelmét kéri a nagybeteg biboros felgyógyulására.

Az iparosok szegedi kongresszusa megkövette gróf Hadik Jánost

Szeged, szept. 22.

(Saját tudósitónk telefonjelentése.) Az *Ipartestületek Országos Szövetsége* vasárnap tartotta Szegeden ez évi országos kongresszusát. A kongresszuson megjelentek a többi között a kereskedelmi miniszter képviseletében *Kerékgyártó* György miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszter képviseletében *Kolb* Árpád pénzügyigazgató, *Somogyi* Szilveszter szegedi polgármester, *Pálffy* József kormányfőtanácsos, tanácsnok, *Körmendy Mátyás* felsőházi tag, *Győrffy* István egyetemi rektor és sokan mások. *Papp* József elnöki megnyitójában az iparosbéke szükségességét hangoztatta.

Somogyi Szilveszter polgármester

az iparosok nehéz helyzetéről emlékezett meg,

majd kérte a kongresszus tagjait, hogy tanácskozásaikból kapcsolják ki a személyes kérdéseket és ellentéteket.

Nagy Antal fővárosi bizottsági tag, az *Asztalosmesterek Országos Szövetségének* elnöke, megemlékezett a két évvel ezelőtt Székesfehérvárott tartott iparoskongresszusról, amelyen az Iparosok Országos Központi Szövetkezetét, valamint annak elnökét,

Hadik János grófot a kritika során és a vita hevében megbántás érte.

Az IOKSZ szükségességéről valamennyien meg vagyunk győződve — mondotta Nagy Antal —, de éppen úgy tudja mindenki, hogy Hadik János gróf a legnagyobb önzetlenséggel és jóakarattal fáradozik a kisiparosság érdekében. Éppen ezért kijelenti, hogy Székesfehérvárott

sem ő, sem más nem akarta Hadik János grófot megbántani,

vele együtt mindenki sajnálja az ott történteket.

A kongresszus a legnagyobb örömmel fogadta Nagy Antal nyilatkozatát és ennek alapján határozati javaslatot fogadott el, hogy a *Hadik János gróf elnöklete alatt működő IOKSZ-szal az együttműködést felveszi, majd elhatározta, hogy Hadik János grófot táviratilag üdvözli.*

A Terminus-szállóban öngyilkos lett egy fiatal leány

Vasárnap reggel a Gróf Zichy Jenő uccába hívták a mentőket. A Terminus Szálló egyik szobájában borzalmas módon akart megválni az élettől egy *Leitner* Mária nevű, tizenkilencéves fiatal leány. Mielőtt szobájába visszavonult volna, azt kérte a portástól, hogy reggel korán keltsék fel. Reggel nyolc óra tájban a hotelszolga kopogtatott az ajtaján, de választ nem kapott. Mikor az erős dörömbölésre sem hallatszott hang a szobából, lerohant a portáshoz, akinek segítségével feltörték az ajtót. Megdöbbenve álltak meg a küszöbön. Az ágyon hatalmas vértócsában feküdt a leány, karjai a padlóra csüngtek és hatalmas sugárban ömlött belőlük a vér. Az asztalon két levél feküdt. Egyik a rendőrségnek szólt, a másikat rokonának címezte Leitner Mária. Az éjszaka folyamán nem feküdt le, megírta a leveleket és mikor azzal elkészült, hajnaltájban felvágta karjain az ereket.

Magyar Waggon- és Gépgyár Rt. győri Automobilgyára

RÁBA-KRUPP

3, 3·5, 4, 5 és 10 tonnás gyorsteherautók.
25, 30, 40, 50 személyes autobuszok.

RÁBA A. F.

1·5—2 tonnás gyorsteherautók.
11—20 személyes autobuszok.

Központi igazgatóság:
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 15
Telefon: Aut. 818-50
Budapesti javitómühely és alkatrészraktár:
BUDAPEST, III, KEREPESI-ÚT 26 SZ.
Telefon: József 453-84

— **Az ungvári kéjgyilkos tisztiszolga bünperének tárgyalása.** Holnap kezdi meg az ungvári katonai törvényszék *Beleba* István tisztiszolga gyilkossági bünperének tárgyalását. Beleba, mint ismeretes, május havában Varannóban *kéjgyilkosságot követett el gazdájdnak, Paclik alezredesnek tizenkilencéves leleségén,* azután megszökött. Rövidesen elfogták és a vizsgálat során rábizonyitották a gyilkosságot. A boncolás megállapitotta, hogy *Beleba az asszonyon erőszakot követett el, azután egy 6,5 milliméterdes revolverrel zivenlőtte, majd három halálos szúrást ejtett rajta, a nyakát három helyen elvágta.* Bizonyosra vehető, hogy Belebát kötéláltali halálra ítélik.

Nem tesznek helyesen azok, akik a szegénységet csak türelemre és lemondásra intik s tompa rezignációba bódítják bele az alsó rétegeknek törekvő energiáit; nem tesznek jól s nem értik meg Krisztust! Hiszen a magot nem azért vetik el a földbe, hogy elrothadjon, hanem hogy hajtson a magasba, napsugárba és virágba. Igy a népnek hatalmas rétegei is fejlődnek, gazdagodnak, müvelődnek s ezáltal a jogokban és javakban gazdagabb élet magasabb régióiba emelekednek. Isten gondolta igy s a történelem bizonyitja. Ez akarat s e nagy bizonyság ellen senki sem győz!

De viszont nem tesznek helyesen azok sem, akik a szegénységet lázitják, kik szép szavakkal elbódítják s gyülölséget szitanak lelkében minden ellen, ami van: társadalom, vallás, nemzet, történelem, haza, egyház, erkölcs, hagyományok ellen s tele szájjal hirdetik, hogy ezek a történelmi hatalmak a néphaladásnak béklyói és megölői a nemzedékek boldugálásának.

Testvérek, ne higyjétek, nincs igazuk.

Haladás, fejlődés, emelkedés és küzdelem együtt járnak minden téren, de valamint a magba, hogy fakadjon, életerő kell, úgy azokba a haladó és emelkedő osztályokba a krisztusi lelki és erkölcsi erő kell, amely nemcsak nagy szavakban áll szabadságról s testvériségről, hanem belátásban, jóságban, tiszta erkölcsben, nemes érzésben, fegyelemben, kötelességtudásban, jellemben.

A Nemzeti Torna-Egylet tágas, szellős Szentkirályi-utcai tornacsarnokában befejezték a nagyobbarányu renoválási munkálatokat. Magyarország eme legnagyobb csarnoka ma már a legkényesebb igényeket is kielégíti higiénikus berendezésével és gazdag felszerelésével. A hivatalos tornaévadot szeptember 16-án kezdte meg a NTE, amikor a gyermek-, nő- és férfitorna, valamint a vívóórák megindultak. A gyermekek 3 évestől délelőtt és délután, a hétnek minden napján tornásznak; a hölgyek pedig este 6—7 óráig végzik gimnasztikai gyakorlataikat. A férfitornászok órái minden kedd, csütörtök és szombaton este 7—9-ig vannak az idén is. Az Egylet tágas udvarán az idén is megnyílik a gyermekjátszótér.

Felelős szerkesztő és kiadó:
MOVIK ZSIGMOND

Modern Butorszalon

Üllői ut 14 szám.

Hálók, ebédlők, uri szobák,
teljes lakberendezések
ÁLLANDÓ KIÁLLITÁS
Hitelképes egyéneknek fizetési kedvezmény

Cégtulajdonos GÁSPÁR NÁNDOR

Autó és motor

Hogyan növelhetjük meg a pneumatik élettartamát?

A gazdaságos autóüzem és az autófenntartási költség minden téren való csökkentése állandó problémája az autó barátainak. Az autó karbantartási költségeinek tényezői közt nem utolsó helyet foglal el *gumiabroncs elhasználódásából* származó kiadás. A gumigyárak minden módot felhasználnak arra, hogy figyelmeztessék az autósokat a gumiabroncsok karbantartási szabályaira és különösen a légnyomás nagyságának pontos betartására, mert az úgynevezett *cord-szálak* élettartama szoros összefüggésben van az abroncsot használat közben érő benyomódások számával és nagyságával. Érdekes azonban, hogy nem hívják fel az autósok figyelmét a gumidefektusoknál követendő eljárásra, illetőleg arra, miképen lehetne megakadályozni azt, hogy a leggyakoribb gumidefektus a szögdefektus esetén a gumiabroncs egészen *„leeresszen."* Az ilyen szögdefektusnál a vezető rendesen csak akkor veszi észre, hogy levegő nélküli abroncscsal szalad, amikor már hosszú utat tett meg. A cord-szálak ilyenkor különösen durva erőhatásokat szenvednek el, már pedig ha számításba vesszük, hogy élettartamának végéig a gumit átlagban 80—100 ilyen szögdefektus éri, akkor világosan látható, hogy a cord-szálak elhasználódására ezek a „levegő nélküli utak" milyen káros hatással vannak. Az alábbiakban gyakorlati módozatot ismertetünk a *„levegő nélküli" futás* elkerülésére. Abból indulunk ki, hogy a levegő nyomása mind a négy gumiabroncsban majdnem egyenlő. Ha már most valamelyik abroncs szögdefektust kap, akkor tapasztalás szerint a tömlőben lévő levegő nem azonnal távozik el, hanem egy bizonyos idő eltelte után, miközben a sérült gumi folyton puhább és puhább lesz. Ezt azonban a vezető könnyen észreveheti, mert ha az első kerekek gumija közül sérül meg valamelyik, akkor a kormány a puha gumi hatására jobbra vagy balra fordul a normális helyzetből aszerint, hogy jobb- vagy baloldali-e a gumisérülés. A vezetőnek tehát ha mégis egyenesen akarja az autót vezetni, bizonyos erőhatást kell a kormányzásban kifejtenie, amire különben nem volna szüksége. Ha a két hátsó kerék közül éri valamelyiket defektus, a baj akkor is könnyen észrevehető, még mielőtt a levegőnyomás a sérült tömlőben a minimumra csökkenne. Előzés közben és hirtelenebb fordulásoknál ugyanis az autó az egyenlőtlen levegőnyomás miatt olyanféle „farolásokat" tesz, mint amikor nagyon csúszós a talaj. Az autóvezetőnek tehát mindkét esetben módjában áll kereket cserélnie, még mielőtt a sérült gumi nyomása csökkent volna. Az alacsonyra szerkesztett modern autóknál sokkal könnyebb kerékemelővel a sérült, de még nem egészen „leeresztett" kereket felemelni, mint a levegő nélkülit, amely munka országutakon olykor nem csekély nehézségbe ütközik.

CORDATIC

Lengéscsillapító. A nagyobb amerikai automobilmotorokat legujabban lengéscsillapítókkal szerelik fel. A négynél többhengeres és nagy fordulatszámú motoroknál, ugyanis a magasabb fordulatszámoknál a motor főtengelyén torziós lengések jelentkeznek, melyek káros rezgő hatást gyakorolnak az egész motor szerkezetére. A torziós lengéscsillapító tulajdonképen egy, a főtengely elejére szerelt második lendítő kerékből áll. Ez a lendítő kerék azonban különleges szerkezetű, mert nemcsak egyenletes járást biztosít, hanem átalakítja az úgynevezett kritikus fordulatszámnál fellépő torziós lengéseket előidéző energiát is. *Heldt,* a közismert amerikai autótekintély, egész sereg amerikai autószerkesztővel egyidejüleg fáradozik azon, hogy tökéletes lengéscsillapítót állítson elő. Jelenleg a motorokat egy kettős tárcsából álló lendítő kerékkel szerelik fel; a tárcsák belső oldala speciális anyagból van. A két tárcsát rúgó szorítja össze olyképen, hogy a kritikus fordulatszámnál — melynél a torziós lengések keletkeznek — az egyik tárcsa a másikhoz képest relative elmozdul és ezáltal surlódássá alakítja át a lengést előidéző energiát. A szerkezet azonban még mindig nem tökéletes, mert több kritikus fordulatszám is van, melyeknél különböző foku lengések lépnek fel. A jelenlegi szerkezet csak egy bizonyos kritikus fordulatnál fellépő torziós lengéseket csillapítja. A jövő feladata, olyan lengéscsillapítót állítani elő, amely különböző fordulatszámoknál is alkalmazható.

Ujitás a Gräf—Stift legújabb tipusán. A közelmultak egyik autóujitása, az ú. n. *„Schnellgangbetrieb"*, komoly gyakorlati sikerekkel dicsekedhet: A külföldi nevesebb autómárkák nagyobb tipusaikat nagyrészt evvel az új szerkezettel látják el. Az amerikai Graham-Page s a francia Voisin stb. után most, mint halljuk, a Gräf und Stift osztrák autómárka legújabb nagy tipusát szintén evvel a szerkezettel szereli fel. Nem tartjuk érdektelennek pár szóval vázolni a „Schnellgangbetrieb" lényegét. A Schnellgangbetrieb a sebességváltónak olyan módosítása, amely lehetővé teszi, hogy nagy sebesség esetén olyan „direkt" sebességre kapcsolhassunk át, amelynél, bár a motor nem a legsebesebb fordulatszámmal működik, az autó mégis a legnagyobb sebességgel halad. Ezáltal a motorban a nagy sebességeknél fellépő rázkódtatás és motorzúgás elmarad. A kocsi utasaira is kellemes, mert pl. százkilométeres sebességnél azt az érzést kelti, mintha a kocsi csak hatvanassal menne. A legtöbb ilyen szerkezetnél a sebesség átváltására külön sebességváltó-kart használnak.

A svábhegyi verseny. A svábhegyi versenyt, régi tradicióhoz hiven, e hó 29-én tartja meg a Királyi Magyar Autóklub. Ha igaz az a hir, hogy *Stuck, Caracciola* és *Chiron* is indulnak, akkor a verseny európai érdeklődésre tarthat számot. *Stuckot,* akit a szomszédos Ausztriában „a hegyek királyának" neveznek, a hazai közönség már tavalyról ismeri és tudja, hogy van „szive", hajtani. (Az idén már ötször borult fel.) *Caracciola,* a legutóbbi angol autó TT. győztese és az európaszerte ismert *Chiron* még nem járt nálunk. Ha valóban szerepelni fognak, a verseny eléggé nyilt lesz ahhoz, hogy órlási küzdelemre adjon alkalmat.

9 SLÁGER 9

AZ AUTÓSZAKMÁBAN

Amerikai autók és alkatrészei
Brunner légkompresszorok, festékszórók
Ferodo a világ legjobb fékbetétje
Mafa magasnyomású zsirzószivattyú
Michelni autó-, motor- és kerékpárpneumatik
Mira automobil hordrugók
Mixtrol a csodaolaj
National akkumulator
Stadium hidraulikus emelő és autófelszerelések

Kapható:

AUTOMOBIL ÉS PNEUMATIK IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.

BPEST, VI., JÓKAI-TÉR 5.

Ha autó, legyen Mercedes Benz

Elkészült a MÁV-gépgyár új nagy autobusztípusa

Az utóbbi napokban többször is szembeötlött Budapest uccáin egy hatalmas monstrum, talán tíz méternél is hosszabb, féligkész autószörnyeteg. Hol a Váci uccában várakozott türelmesen a szép Mercedes—Benz bolt előtt, hol a Vörösmarty téren húzódott végig, nagy feltünést keltve a járókelők között.

Érdeklődésünkre nagy bőbeszédűséggel kezdett a magyarázkodásba egy jó magyarképű sofőr, mondván nagy büszkén a járatlanoknak, hogy ez *a MÁV gépgyár új nagy háromtengelyes autobusza,* illetőleg annak az alváza, akit *„mink csináltunk a fővárosnak"* és hogy gyönyörü karosszériát is csináltunk, egy hét mulva már futnak az uccán.

Büszkén szemléltük az oly sokszor ok nélkül lebecsült *magyar ipar legújabb gyönyörü teljesitményét,* mint ékes bizonyságát annak, hogy a magyar autobuszgyártás cseppet sem marad a külföldi híres gyárak mögött. *Csak gyógyulnánk már végre ki az „idegen-imádat"-ból.*

Színházak heti műsora:

M. Kir. Operaház. Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A szevillai borbély (C. bérlet 2. szám). Szerda: Francesca da Rimini (B. bérlet 2. szám). Csütörtök: Aida (E. bérlet 2. szám). Péntek: Mignon (A. bérlet 2. szám). Szombat: A bolygó hollandi (D. bérlet 2. szám). Vasárnap: A cigánybáró (F. bérlet 2. szám). (7)

Nemzeti Szinház. Hétfő: Az ember tragédiája (B. bérlet). Kedd: A falu rossza. Szerda: A nagymama (D. bérlet). Csütörtök: A szökött katona. Péntek: Cifra nyomorúság (A. bérlet). Szombat: Süt a nap. Vasárnap délután: János vitéz. Vasárnap este: Cyrano de Bergerac. (3—½8).

A Nemzeti Szinház Kamaraszinháza. Hétfő: A túlbuzgó hatalember. Kedd: Nóra. Szerda: Elzevir. Csütörtök, vasárnap este: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Péntek: A krétakör. Szombat: Most jelent meg. Vasárnap délután: Válás után. (Fél 4—¾8.)

Vigszinház. Hétfő, szerda, csütörtök, szombat, vasárnap este: Két lány az utcán. Kedd, péntek: A Volga-bár. Vasárnap délután: Topáz. (3—8.)

Magyar Szinház. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek: Szépasszony kocsisa. Szombat: Valaminek történni kell. (3—¾8.)

Király Szinház. Egész héten minden este: Pesti család. Vasárnap délután: Diákszerelem. (3—½8.)

Városi Szinház. Hétfő: Pillangó kisasszony (B. bérlet 1. szám). Kedd, csütörtök, szombat este, vasárnap este: Szökik az asszony. Szerda: Tosca (C. bérlet 1. sz.) Péntek: Rigoletto (Cigli, Alpár Gitta és Enrico de Franceschi vendégfelléptével). Szombat délután: Hivatalnok urak. Vasárnap délután: Parasztbecsület; Bajazzók (Enrico de Franceschi vendégfelléptével). (3—¾8.)

Belvárosi Szinház. Egész héten minden este: Földnélküly János. (8.)

Fővárosi Operett Szinház. Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Ez hát a szerelem (Nyilvános esti főpróba). Szerda: Ez hát a szerelem (Először). Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap este: Ez hát a szerelem. Vasárnap délután: A pók. (¾4—8.)

Uj Szinház. Egész héten minden este: Kajüt. (8.)

Andrássy uti Szinház. Egész héten és vasárnap délután: A falrafestett szólya; Házasság; Szeparé; Diákszerelem a karzaton; Miss Európa; tréfák, meglepetésszámok. (9.)

Terézkörúti Színpad: Salamon Béla, Rajna Alice, A villámhárító". „Késdobáló". „Pesti kirakat". „Folyautas". „Gyöngyös". „Alibi". „Makacs ember". „Sok a lóból is megárt" stb. Kezdete 9 órakor.

A Budai 33 szenzációs gólaránnyal továbbra is az élen halad — A Bástya vezetése után hatalmas botrány közepette 6:1 arányban győzött a Hungária — Félidőnként négy-négy góllal hálálta meg a Ferencváros az ünnepélyes fogadtatást

A Pécs-Baranya döntetlenül végzett a Kispesttel — Az Attila és a Kispest a seregbajtó

Az a hatalmas felfordulás, amely a múltheti bajnoki listát jellemezte, az elmúlt két nap sportja után meglehetősen kiegyensúlyozottá változott. Áll ez elsősorban azokra a csapatokra, amelyeket az élen látni szinte tradícióvá lett. Az élcsoport már nagyjában kialakult: Ujpest—Ferencváros—Hungária, a szokott hármas ismét együtt van, de

a szezón legnagyobb meglepetéseként a harmadik forduló után is remek s az első liga legjobb gólarányával a Budai 33 fut előttük.

Ezúttal *Orth* nélkül a rettegett kaposvári pályán tett tanubizonyságot arról, hogy nem a szerencse kedvezéseként, hanem harci erényei folytán került, ha véglegesen nem is, de egyelőre minden dicséretet megérdemelten az „öregek" elé.

A Hungária új s állítólag végleges összeállításában lényegesen eredményesebb volt az eddiginél, ellenére annak, hogy a Bástya ezúttal sokkal veszélyesebb és egységesebb volt, mint az elmúlt vasárnapon. Igy esett az is, hogy megszerezhette a vezetést. Ez a tény pedig elegendő volt arra, hogy a ferencvárosi hívek a Hungária újabb veresége reményében, egy menthető bírói tévedés után, orkánszerű botrányt rendezzenek. A szerencsés kimenetelü, közel húszperces botrányban azonban a főludas a Hungária vezetősége. Különleges üzleti elgondolások ugyanis nem mentesítik a felelősség alól.

Semmi szükség sincs arra, hogy a két tábor között amúgy is erősen kiéleződött hangulatot még izzóbbá tegyék azzal, hogy egyesítik a két pálya programját.

A Hungáriának megvan a maga pályája és közönsége, bonyolítsa ott le a bajnoki mérkőzéseit s az Üllői útra csak akkor menjen, amikor kénytelen vele. A sportszerűségen túl a közönség hangulata, de a közrend egyre labilisabb szempontja is ezt követeli.

Az új formációjú csatársor különben lényegesen jobb játékot produkált a szokottnál, bár még így is messze van attól, hogy az első hely követelte teljesítményt elérje. A Bástyát letörte a nagy izgalom s ennek tudható be a súlyos gólarány.

A Délamerikát járt *Ferencváros* első bemutatkozása hazai közönsége előtt nagy sikerrel zárult. A hosszú túrának nyoma sem látszik a csapaton, veszélyes és minden helyzetben okos csatárjátékával pedig ismét a legfélelmetesebb ellenfél. Tavaly óta nem javult ugyan, de nem is rosszabbodott, talán fedezetsora az, amelyen egy árnyalatnyi erősödés érezhető. A III. kerületiek mélyen formájuk alatt szerepeltek s ebben a közvetlen védelem s az új csatársor viszi a „vezetőszerepet".

A Pécs-Baranya és a Kispest küzdelme Pécsett az erőviszonyoknak megfelelő eldöntetlen eredményt hozott. Két jó védelemmel szemben két puha csatársor: ez röviden a két csapat jellemzője.

Az elmúlt forduló tehát tisztázta az erőviszonyokat. Az Ujpest 4:0-ás győzelme az Attilával szemben, a Nemzeti 2:2-es szerencsés döntetlenje a Bocskayval s a vasárnapi eredmények kialakították az őszi szezónban lényegesen már nem változó bajnoki tabellát. Legfeljebb a Budai 33 esik vissza a negyedik helyre. A sorrend a következő:

A bajnokság állása

1.	Budai 33	3	3	—	—	12:0	6
2.	Kispest	3	3	—	—	10:2	6
3.	Ferencváros	2	2	—	—	11:1	4
4.	Hungária	3	1	1	1	9:6	3
5.	III. ker. FC	3	1	1	1	4:11	3
6.	Nemzeti	3	—	2	1	4:5	2
7.	Somogy	3	—	2	1	4:6	2
8.	Bástya	3	1	—	2	6:13	2
9.	Bocskay	3	—	2	1	4:9	2
10.	Pécs-Baranya	3	—	2	1	1:4	2
11.	Attila	3	—	1	2	2:8	1
12.	Kispest	3	—	1	1	0:2	1

Szerencsés első gól után a szemfüles Ember bebiztosítja a győzelmet, azután végig védekezik a budai csapat

Budai 33—Somogy 2:0 (2:0)

Kaposvár. — Biró: Klug Frigyes. — 3000 nézö.

Az eredmény nem felel meg az erőviszonyoknak, mert annak ellenére, hogy a Somogy az első félidőt ellazsálta, a 33-as első gólja inkább a szerencsének, mint a csatároknak tulajdonítható. Eleinte a budai együttes nagy lelkesedésével és technikailag fejlesztett játékával fölényben volt, csatárai számos gólhelyzetet dolgoztak ki, amelyeknek azonban a befejezése elmaradt.

A Somogy eddigi legrosszabb játékát produkálta,

úgyhogy közönsége tüntetett ellene. A 15. percben Ember labdáját Sztancsik Schmidtjuttatja, aki közelről kapu felé gurít és nagy meglepetésre

a labda a fölényeskedni akaró Kutassy mellett a hálóba kerül.

A 17. percben Kutassy rosszul szalad ki, a labdát nem éri el, amely Schmidttől Emberhez kerül, aki azt rendeltetési helyére juttatja. (2:0.) Szünet után a helyi csapat rendkívül erős iramba kezd,

a 33-as teljesen a védekezésre rendezkedik be,

mely sok szerencsével sikerül is. A Somogy hiába forgatja fel csapatát, a játékosok, bár több gólhelyzetet dolgoznak ki, gólt nem tudnak lőni.

A győztes csapat legjobb része a közvetlen védelem volt, a halfsorból Steiner, a csatársorból pedig Schmidt, Ember és Himmer emelkedett ki. A Somogyból Szatytyán és Somogyi mindvégig egyenletes formát mutatott, a második félidőben Morvay és Jakube is jó volt.

Nyolc góllal, szemre szép és ellenállhatatlanul okos játékkal hálálták meg a zöld-fehérek az ünnepeltetést

Ferencváros—III. ker. FC. 8:0 (4:0)

Huszonötezer főnyi közönség lelkes tapsvihara köszöntötte a pályára lépő zöld-fehér csapatot. A diadalmas délamerikai túráról hozott trofeákat a nagytribün előtt egy asztalkára állította ki a vezetőség. *Springer* Ferenc dr., az FTC alelnöke, lelkes beszéddel köszöntötte a csapat tagjait. Az óbudaiak csapatkapitánya, *Werner*, virágcsokrot nyújtott át *Hunglernek*. *Majorszky* bíró sípjelére a *Ferencváros* szél és nap ellen kezdte a játékot. Kezdetben lanyha az iram. A 4. percben

Takács II. Turaihoz passzol, aki visszajátszik Takácshoz s máris bent van a vezető gól: 1:0.

A 10. percben Drösslert Amsel nehezen szerelí. Majd hat perc alatt a zöld-fehérek három kornert érnek el. A harmadik gólt Kohut felső lécre lövi. A 25. percben ismét Ferencváros korner:

Turai fejjel Kohuthoz passzol, kinek újabb fejese Fehér kezei között hálóba jut: 2:0.

A Ferencváros úgyszólván egykapura játszik. A 33. percben Toldi—Turai—Takács II.

nagyszerű akció után Takács II. újabb gólt lő: 3:0.

A zöld-fehérek lelassítanak.

A 35. percben Takács II. lövését Fehér kiüti, de Takács II. befejeli: 4:0.

A Ferencváros csatárok a félidő végéig bombázzák az óbudai kaput, de újabb eredmény nincs.

Szünet után a Ferencváros óriási fölénybe kerül. Gyakran hosszú perceken keresztül a „fél pálya kiadó".

A 3. percben Rázsó kornerét Turai belövi: 5:0.

A 20. percig ellanyhul a játék, amikor is

Toldi fejesét Fehér kiüti, de Toldi befejeli: 6:0.

Takács offszájd-gólját nem adja meg a bíró, de a 36. percben

Takács újabb érvényes gólt lő: 7:0.

Három perc múlva Turai—Takács akció után

a zöld-fehérek telhetetlen gólszákja a 16-osról beállítja a végeredményt: 8:0.

A mérkőzés végén a közönség nagy ovációban részesítette a pompás formát kijátszó Ferencvárost.

Gyors Bástya vezető gól — 1:1 arányú félidő, majd bírói tévedés folytán a Hungária vezet és csak hatalmas botrányokkal fűszerezett húsz perces szünet után jön a gólözön

Hungária—Bástya 6:1 (1:1)

22.000 főnyi közönség volt már együtt az üllőúti pálya tribünjein, amikor a két együttes Bíró Sándor bíráskodása mellett megkezdte bajnoki küzdelmét. Alig kezdődött meg a mérkőzés, hatalmas zápor söpörte végig a pályát. A Bástya orkánszerű szél ellen óriási lelkesedéssel kezdett. Az első percben Kocsis két alkalommal is ront. Majd Barátky lövése felső lécet súrolva jut ki. A 3. percben kezdi meg a Bástya sorozatos ostromló támadásait. Possák áttör, Ujváry csak nehezen menti. A 4. percben érik el a szegediek a vezető gólt:

Solty lefut, magára vonja a védelmet, majd a tisztán álló Schwarzhoz juttatja a labdát, aki a kifutó Ujváry mellett hálóba küldi: 0:1.

A Hungária elveszti a fejét s taccsra játszik. A közönség biztatására csak percek múlva szedi össze magát, amikor kornert ér el. A 9. percben történik a kiegyenlítés.

Kalmár—Barátky—Hires a labda útja s Hires a jobb felső sarokba szép gólt lő: 1:1.

Az eső megáll s kisüt a nap. Hungária-korner után középjáték, majd a Bástya ismét felvonul, de csatárai sorra rontják a jobbnál-jobb helyzeteket. A félidő végéig változatos játék.

Szünet után óriási az iram. Nyolc percen keresztül a Bástya nem tud kiszabadulni a kék-fehérek szoros ostroma alól. A 10. percben kavarodás támad a Bástya kapuja előtt.

Titkos beadását Benedek fogja ugyan, de a befutó Hires ökölllel kiüti keze közül a labdát és mellel a hálóba viszi: 2:1. A bíró nem láthatta a testtel fedezett machinációt s így a gólt azonnal megadja.

Hatalmas füttykoncert indul, öklök, botok emelkednek a levegőbe, de a bíró hajthatatlan, hiába reklamálnak a Bástya-játékosok.

Emödi felkapja a labdát és lefelé tart a pályáról.

Néhány társa követi. Erre a közönség újabb tombolásba fog,

majd felhangzik az izléstelen ütemes hülye-hülye-hülye kilátás, amire a bíró azonnal lefújja a mérkőzést és az öltözőbe vonul.

Csak a Hungária-játékosok maradnak most a pályán és kapuralövésekkel szórakoznak.

Tizenhat perces szünet után kihirdetik, hogy 2:1-es állással tovább folytatják a mérkőzést, de ismételt rendzavarás esetén a rendőrség kiüríti a pályát. A bíró visszatér, majd kis idő multán a Bástya-játékosok is visszaszállingóznak. És újra indul a mérkőzés. A közönség tiltakozó fütyülése tovább tart. A Bástya ettől kezdve kedvetlenül játszik. Emödi lába megsérül, jobbszélsőnek megy s Varga játszik hátvédet a továbbiak folyamán.

A 38. percben Hires a kifütő Benedek mellett újabb gólt lő: 3:1.

A Hungária állandó fölényben. A 46. percben Titkos közelről begurítja a labdát: 4:1.

Az 52. percben Kalmár az üres kapuba lő gólt: 5:1,

végül az 59. percben Titkos lövése a tömörült Bástya védők lábáról jut a hálóba. Öngól: 6:1.

—

Külföld

Bécsi labdarugó eredmények

Rapid—WAC 1:1 (1:0).
Hertha—WSC 1:1 (1:0).
FAC—Hakoah 5:2 (1:1).
Wacker—Austria 1:0 (0:0).

Cseh labdarugó eredmények

AC Sparta—Viktoria 2:1 (0:1).
Liben—Slavia 2:0 (2:0).
CzechieKarlin—Kladno 2:1 (0:1).
Teplitz FC—Viktoria Ziskov 5:3 (0:1).

Német labdarugó eredmények

Hertha BSC—B. S. V. 92 4:0 a B. S. V. csapatát Schafer trenirozza).
Tennis Borussia—Wacker 6:4 (4:1).

Fischer Ingatlanforgalmi és Lakásközvetitő Iroda
Budapest, Baross-tér 18 szám, földszint 1

Állandó nagy választék! Személyes bemutatás! .. ..

Lakások egytől-hatszobásig, a város bármely részében, 600 P évi bértől kezdve. **Családi házak** Pesten és környékén részletre is, **Bérházak,** 10-12% tiszta hozadék

Jó védelmek, puha csatársorok döntetlenül végeztek Pécsett

Pécs-Baranya—Kispest 0:0

Pécs. — Biró: Auspitz.

Ötezer főnyi közönség előtt játszott a két csapat. Pécs úgy látszik, a vidéki futball centrumává növi ki magát. A Hungáriával mult vasárnapon eldöntetlenül végzett pécsi csapat játékára kíváncsi közönség azonban erősen csalódott, mert a bajnoki mérkőzés teljesítménye messze városkozáson alul maradt. Mindkét csapat nívótlanul végezte munkáját s a döntetlen eredmény híven fedi az erőviszonyokat. A közvetlen védelem mindkét oldalon elsőrangú játékkal lepte meg a gólra szomjazó drukkereket, a csatársorok azonban lanyhán, puhán, erőtlenül játszottak s adósak maradtak a góllövéssel.

II. ligamérkőzések

Sabária—Bak FC 4:0 (2:0)

Szombathely. — Biró: Gombos. — 1500 néző.

A szombathelyi együttes mindkét félidőben, különösen azonban a mérkőzés vége felé, jobb volt ellenfelénél, csatársora erélyesebb játékkal kétszeresnyi gólt is lőhetett volna. Az első félidő 32. percében Szladovics befejeli az első gólt (1:0). A 44. percben Spanitz (BAK) bal hátvéd hibájából öngól esik (2:0). Szünet után a Sabária fokozza az iramot, úgyszólván egykapura játszik és a 15 percben Borbély fejese révén a harmadik gólhoz jut (3:0). A 30. percben Szladovics erős, lapos lövéssel beállítja a végeredményt (4:0).

A Sabáriában a közvetlen védelem, a halfsorból Stubián, a csatársorból pedig Szladovics és Tárnok, a Bakból Deierl kapus, valamint a csatársor balszárnya volt jó. Kornerarány 8:3 a Sabária javára.

Rákospalota—MeMkur 1:1 (1:0).

VAC FC—Józsefváros 3:1 (1:1).

Amatőr I. osztály

MTK—Testvériség 3:0.
Törekvés—Beszkárt 1:0.
BSE—BTC 4:1.
UTE—III. TVE 8:1.
Fer. Vas.—Postás 2:1.
BEAC—Pestújhely 3:2.
33 FC—FTC 1:1.

Tennisz

A DEAC versenyén Kehrling győzött

A Debrecenben tartott városi bajnokság küzdelmeiben az eredmények a következők:

Férfi egyes: Kehrling—Prokesch 6:1, 6:0; Dörner—Juhász 6:4, w. o. Straub—Krellai feladta. Bánó—Straub 6:1, 6:2; Kehrling—Báró Vay 6:2, 6:2; Dörner—Straub 6:3, 8:6; Nedbarek—V Szabó 6:1, 0:2, w. o. **Férfi páros:** Staub testvérek—Nemes, Romek 8:6, 6:4; Farkas, Fehér—Krellai, Sipos 6:1, 6:1; Leitner, Miklós—Fehér, Farkas 6:0, 6:3; Dörner, Váradi Szabó—Galaczi, Fülöp 6:1, 6:1; Bánó Dresder—Balla, Kuhay w. o.; Kretovics, Kerekes—Hódy, Görgei 6:3, 6:0; Nedbalek, Báró Vay—Kretovics, Kerekes 3:6, 6:1, w. o.; Kehrling, Krepuska—Szemetey, Pfaff, 6:4, 4:6, 6:1; Straub testvérek— Miklós Leitner 6:3, 8:10, 6:1; Bánó, Drezdner—Dörner, V. Szabó 2:6, 6:3, 6:4; Kehrling—Krepuska—Strom testvérek 6:4, 6:2; Bánó, Drezdner—Nedbalek, báró Vay 6:3, 6:3; Kehrling, Krepuska—Bánó, Drezdner 6:3, 4:6, 10:8. — **Vegyes páros:** elmaradt. — **Női egyes:** Dr. Csontné—Lates 10:8, 6:2; Zizovics—Fényesné 6:2, 6:2. A döntőben Zizovics győzött Csont ellen 2:6, 6:2, 6:3. — **Férfi egyes jun.:** Frank—Prokesch 6:0, 6:1; Farkas—Vizyváry 4:6, 6:4, 9:7; Fehér—Farkas 3:6, 7:5, 6:1; Földes—gr. Nemes 6:2, 6:5, w. o. — **Női egyes jun.:** Szabó Éva—Némethy 6:3, 4:6, 8:6; Némethy—Robinson 7:9, 6:3, 6:3; Bölönyi—Dorsch 6:4, 6:4; Bölönyi—Molnár Lilli 6:1, 2:6, 6:4. — **Másod o. férfi egyes tiszántuli bajnokság:** Pfaff—Földes 4:6, 5:7, 6:2; Romek—Diczig 6:1, 6:2; gr. Nemes—Juhász 8:7, 6:4, 7:5; Kretovics—Frank 2:6, 6:2, 7:5; Kretovics—Sebő 6:0, 6:3; Leitner—Kuhay 6:2, 3:6, 6:2; Milós—Balla 6:1, 6:2; Hódossy—Prokesch 6:1, 7:5. — **Férfi páros II. o.:** Nyevickey, Földes—Ungár, Fülöp 6:4, 6:2; Pfaff, Szemetey—Frank, Sebő 7:5, 6:1; Balla, Kretovics—gr. Serényi, Csont 6:3, 8:6. — **II. o. női egyes:** Fényesné—Molnár Lilli 6:1, 6:1; Ferenczyné—Ujhelyi 7:5, 6:1; Pfilác—Dömötör 6:3, 3:6, 6:4; Pfilác—Sass 4:6, 6:4, 6:1; Kockáné—Ferjencsik 5:7, 6:1, 9:7. — **II. o. vegyes páros:** Kretovics, Dömötör—Qombos, Dorsch 6:3, 6:4; Kretovics, Dömötör—Miklós, Molnár 9:7, 6:4.

A döntőket holnap fejezik be.

A motorkerékpáros verseny a felázott talaj miatt elmaradt.

Autó

Varzi a hőse a monzai motorkerékpárversenynek is

Míg a mult vasárnapon az autók versenyének színhelye volt a monzai pálya, ma a motorkerékpárok raja nyüzsgött rajta. A nap szenzációja több híres autóversenyzőnek, mint motorkerékpárversenyzőnek debüje, valamint az eddig oly kitünően szerepelt német DKW márka veresége volt.

A mai versenyek a Nemzetek Nagy Díjáért folytak. A nap hőse a mult vasárnapi győztes *Varzi* volt, aki a motorkerékpáron megismételte bravurját. Kitünően szerepeltek *Ruggieri* és *Nuvolari* autóvezetők is, előbbi DKW gépen német színekben futott.

A 175 kcm kategóriában Baschieri olasz győzött Benelli gépen, aki a 200 kilométert 1 ó. 48 p. 19.0 mp. alatt futotta be 110.778 km-átlaggal. 2. Geiss DKW csak egy másodperccel maradt el olasz riválisa mögött, aki a pályát nyilván jobban ismerte ki.

A 125 kcm kategóriában, mely más országban nem igen kerül versenyre, az olaszok egymás között döntötték el a verseny sorsát. Langhi 2 ó. 07 p. 39.0 mp. jó idő alatt győzött Rosetti előtt.

A 250 kcm kategóriában 300 kilométeres távon Truzzi olasz győzött Moto Guzzi gépen 2 ó. 23 p. 31 mp. idő alatt 125.409 km-átlaggal. 2. Villa Moto Guzzin 2 ó. 33 p. 50 mp. alatt. A Nürburgringen jól szerepelt angol Handloy Motosacocche gépén az ötödik körig vezetett, ott feladni kényszerült.

A 350 kcm kategóriában Moretti győzött Bianchi gépen 3 ó. 07 p. 51 mp. alatt, itt a táv már 500 kilométeres volt. Átlaga 127.5 kilométer volt óránként. 2. Sandini Velocette gépen 3 ó. 27 p. 30 mp. idővel.

Végül az 500-as kategóriában az összes indulók közül csak Varzi jutott át a célszalagon, aki Sunbeam gépén 2 ó. 54 p. 24 mp. alatt ezen a távon a nap legjobb idejét 137.606 kilométeres átlaggal és egyúttal a leggyorsabb kört is futotta 151.770 kilométeres óraátlaggal.

A kiváló DKW menő Klein és Tommasi is feladni volt kénytelen.

Szenzációs távolugró eredmény az olasz bajnoki viadalon.

A Bolognában megtartott bajnoki miting eredményei a következők: *100 méteres síkfutás::* bajnok Toetti 11.2 mp. — *Súlydobás:* bajnok Mosca 13.20 méter. — *110 méteres gátfutás:* bajnok Carlini 15.4 mp. *Magasugrás:* bajnok Pacchioni 175cm. — **Távolugrás: bajnok Tommasi 741 centiméter. Olasz rekord!** — *5000 méteres síkfutás:* bajnok Bocro 16:39.2 mp. — *800 méteres síkfutás:* bajnok Tavernari 1:58.2 mp. — *4×100 méteres staféta:* bajnok Ambrosiana 43.2 mp. — *Kalapácshajítás:* bajnok Poggioli 45 méter 64.5 cm. — *10.000 méteres síkfutás:* bajnok Rubino 33 perc 10.2 mp.

A favorit Király negyedik lett az osztrák maratoni bajnokságban

A 46 esztendős Lovass pompás futás után hatodik

Bécs, szeptember 22.

Ma délelőtt futották le Bécsben a WSC pálya, Tullnerbach és vissza 42.2 kilométeres távon a bécsi marathoni versenyt (hatodik osztrák marathoniverseny). 22-en állottak starthoz és a verseny végig igen szép sportot nyújtott.

A marahonfutás győztese az osztrák *Tuschek WAC* lett, aki új rekordot futott ó óra 44.42 mp, igen jó idővel. 2. Machatsch Reichsbund, Wien 2:53.03 mp. 3. Jacobi osztrák 3óra 02.49 mp.

A favorit *Király* sokáig futott a második helyen, de végül meg kellett elégednie a negyedik hellyel 3 óra 03.41 mp. idővel.

Lovass 46 évével remek versenyt futott és a hatodik helyen végzett 3:13.24 mp.-el.

Tuschek beérkeztekor az osztrák, *Király* befutása alkalmából a magyar Hymnust játszották.

Gróf Klebelsberg Kunó tizezerpengős pályázata a „Szegedi mise" zenéjére

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Szeged, szeptember 22.

Gróf *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszter, Szeged országgyülési képviselője *két nap óta választói körében időzik,* hogy a szegedi aktuális problémák tömkelegébe személyesen pillanthasson be. A kultuszminiszter részt vett a *Magyar Uszó Szövetség* ankétjén is, amely

a szegedi nagy uszoda létesítéséről tárgyalt.

Vasárnap délután a kultuszminiszter *érdekes kultúrális kijelentést is tett választói előtt.*

Klebelsberg Kunó gróf tizezer pengős pályázatot hirdet nagy ünnepi mise zenéjének a megírására.

A nagyszabású egyházi zeneművet *a szegedi Fogadalmi-templom felszentelésén fogják előadni.* Az ünnepi zeneműnek *„Szegedi mise"* lesz a címe.

A kultuszminiszter már felkérte a bírálóbizottság tagjaiul zenei életünk kiválóságait.

A pályázók között szerepel Dohnányi Ernő, Demény Dezső, Bartók Béla és Kodály Zoltán, a Szegeden élő König Péter pedig már el is készítette „Szegedi mise"-jét.

amellyel a pályázaton részt vesz. *A misét először Budapesten a filmharmónikusok zenekara adja elő,* azután a szegedi Fogadalmi templom felszentelésén a filmharmónikusok zenekara és az Operaház tagjai interpretálják a nagyszabású művet.

Atlétika

Magyarország szenior és ifjúsági staféta-bajnokságait a Margitszigeten bonyolította le a MASz. Az eredmények a következők: **4-szer 1500 méteres szenior staféta-bajnokság:** Bajnok: MAC (Bellony, Benke, Szerb, Szabó) 17:22.4 mp, 90 méterrel nyerve; 2. MTK 17:39 mp; 3. UTE 18:04.6 mp. Pestvidéki kerületi rekord! **4-szer 100 méteres szenior stafétabajnokság:** Bajnok: BBTE (Odry, Barsi, Szalay, Raggambi) 43.7 mp. 3 méterrel győzve; 2. MAC 44.2 mp; 3. MAFC 44.4 mp. — **4-szer 100 méteres ifjúsági staféta-bajnokság:** Bajnok: BBTE (Marossi, Sir Szabó, Kovács) 45.2 mp, 4 méterrel nyerve; 2. MTK 45.6 mp; 3. FTC 45.9 mp. A favorit MAC az elsőfutamban elvesztette a botot az egyik váltásnál, így nem jutott a döntőbe. — **4-szer 1000 méteres ifjúsági staféta-bajnokság:** Bajnok: MAC (Paulik, Andor, Petrik, Mészáros) 11:33.4 mp, 95 méterrel nyerve; 2. FTC 11.47 mp; 3. BBTE 11:48.2 mp. Az MTE feladta. — **4-szer 400 méteres szenior staféta-bajnok:** BBTE (Dárdai, Odry, Szalay, Barsi) 3 perc 27.6 mp; 2. MAC 3 perc 31.2 mp; 3. MAFC 3 perc 33.4 mp. — **5000 méteres 5-szörös szenior csepetverseny:** 1. MAC (Szerb 1., Belloni 6., Gyulai 7., Kulcsár 8., Hrenyovszky II.) 33 ponttal, 2. ESC 51 p; 3. Vasas 58 p. Egyénileg 1. Szerb 16 perc 22.4 mp; 2. Gégény 16 perc 24.6 mp; 3. Majorossy 16 perc 26.8 mp. — **4-szer 400 méteres ifjúsági stafétabajnok:** MAC A) 3 perc 41.6 mp; 2. MAC B) 3 perc 42 mp; 3. FTC 3 perc 46 mp. — **3000 méteres ifjúsági 5-ös csapatverseny:** 1. Vasas 22 ponttal; 2. MTK 33 p; 3. MTE 84 p. Egyénileg 1. Cserháti MTK 9 perc 47.2 mp.

A cseh szociáldemokraták kínálkoznak Hlinkáék helyére. A Tuka-perben még nincsen ítélet. A cseh politikai életet azonban alaposan nyugtalanítja a várható eredmény. Hlinka két miniszertársának, Labajnak és Tisónak aszisztenciája mellett úgy vallott Tuka mellett, hogy teljesen azonosította magát vele. Ha tehát Tukát elítélik, Hlinka aligha tehet egyebet, mint hogy otthagyja a kormánykoalíciót. Ebben reménykednek a szociáldemokraták, akiknek egyik vezetője Dérer Iván dr hosszabb cikkben bizonyítja, hogy nem is lehet megtürni a szlovák néppártot a kormánykoalícióban, mert a hazaárulókkal, Horthy híveivel végezni kell. Erre a munkára ajánlkozik Dérer.

A Meteorológiai Intézet jelenti:

A megélénkülő északkeleti szelek gyors változást idéztek elő az időjárásban. Szokatlanul hűvös lett, ami az északról és Anglia felől egyre jobban erősödő áramlással magyarázható. A déli légnyomás, amely meleget hozott, csökkent. Az északi részeken hidegebb depressziók nyomulnak előre és Középeurópa felé tartanak. Ez azt jelenti, hogy a jelenlegi hőmérséklet egyelőre állandósul.

Jóslat: Az időjárásban lényeges változás nem várható, továbbra is borús, felhős, a déli órákban kissé derült idő, éjszakai lehüléssel.

Lóversenyek.

A hűvösre fordult idő nagyban befolyásolta a vasárnapi versenyek látogatottságát, pedig a nyujtott sport megérdemelte volna a nagyobb érdeklődést. Izgalmasan szép finisek tarkították a telivérek nemes küzdelmét s egy-két meglepetésben sem volt hiány. A nap kiemelkedő eseménye az Eszterházy-díj volt, melynek külön érdekessége, hogy ebben a versenyévben futották századszor s így azt lehet mondani, hogy ez a magyar versenyüzem egyik legrégibb kreációja. Maga a díj nem nagy mezőnyt vonzott a starthoz, mindössze négy ló állt a starter zászlója alá s az esélyeknek megfelelően Baldoyle vitte haza a szép díjat. Start után Nagyur sok hosszal galoppozik az élen, utána Ibikus, Baldoyle és Beaupreau. A fordulóban a vezető már maradozni kezd, ahol Ibikus áll az élre, azonban nem sokáig van frontban, mert Baldoyle és Beapréau hamarosan felzárkóznak és egy pillanatra úgy látszik, mintha a Springer-ló volna fölényben, a távnál Baldoyle fokozatosan előnyt szerezve, 2 és fél hosszal könnyen megőrzi előnyét. Ibikus 1 és fél hosszal harmadik, Nagyur rossz negyedik. A napot bevezető Kelenföldi-díj Sólyom zsákmánya lett. A szürke sokáig késleltette a startot makrancoskodásával, végül is legjobban jött el és lesétálta ellenfeleit. A kétévesek hendikepjét a már annyi csalódást hozott Gyöngyike nyerte meg Dáma II. és még 11 társa ellen, azonban más lett volna az eredmény, ha Dáma II-őt nem akadályozzák a start pillanatában. Nagy csalódást hozott a negyedik futamban Nippon, amely erősen lefogadva a negyedik helyen végzett. A Pázmán ménről már napok óta rossz hírek keringtek és érthetetlen istállójának elhatározása a mén startját illetően. A versenyt Palotás feltartva nyerte meg az inferiorus képességű Lelkem ellen. Nippon az egész úton semmi szerepet sem játszott. Az ötödik futamban Napló kifutotta legjobb formáját és a külső pályán végig uralva a helyzetet könnyen 1 és fél hosszal hagyta maga mögött O. M. és Lavaronet. Öreg Signora ismét cserben hagyta híveit, bár a távig remek versenyt futott, de az állóképesség úgy látszik, gyenge oldala. A napot befejező Welterhadicapban Öreg Akác, melynek nyergében Péter szép lovaglást produkált, szép küzdelem után nyert. A távnál Anna nagy igyekezettel vette üldözőbe, de nem tudott rá veszélyes lenni. Rákos jó harmadiknak fut fel a teljesen leszakadt mezőny előtt. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. futam: 1. Sólyom (Gutai 5—10 r.);2. Solo (Takács 106); 3. Mungó (Tuss 3). F. m: Rangoon, Sárkány, Ejnye, Ki tudja, Sakkmester 1½ h, 2 h. T: 15 H: 13, 30, 14. — **II. futam:** 1. Gyöngyike (Csaplár 4); 2. Dáma II. (Tuss 4); 3. Qusisana (Gutai 4). F. m: Bernina, Pazar, Fontaine, Azur, Lukrécia, Arme, Gredl, Sylvia, Renaissance, Árendás, Szélhámos ½ h, 1/, h. T: 57 H:21, 31, 21. — **III. futam:** 1. Baldoyle (Hulme 7—10 r); 2. Beaupreau (Balogh 1½); Ibikus (Gulyás 2). F. m. Nagyúr, 2½ h, 1½ h T:23. — **IV. futam:** 1. Palotás (Esch 2); 2. Lelkem (Balogh 50); 3. Kobenzl (Horváth 33). F. m: Nippon, Csibész, Nábob 2½ h, ½ h. T: 34 H:16, 26. — **V. Futam:** 1. Napló (Bözödi 6); 2. O. M. (Kasszián 3); 3. Lavarone (Csaplár 5). F. m: Martinsberg, Granada, Laokoon, Kallisto, Fanny, Öreg signora 1½ h, 1 h. T:116, H: 31, 21, 23. — **VI. futam:** 1. Öreg akác (Péter 4); 2. Anna (Bözödi 6); 3. Rákos (Gutai 6. F. m. Odaháza, Rádió, Keepsake, Sauvignon, Viciné, Workmann, Oktalan, Paprikás 2 h, 1½ h. T:62, H:23, 38, 25.

Apostol-nyomda, Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám. — Telefon: 338-21. — Felelős nyomdaigazgató: Lafranco István